ЭКИШГА ҲАММА НАРСА ТАХТМИ?

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТЛАРИ, ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ ҲАМДА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 60 (2351). | 26 март, сешанба 1963 йил. | Баҳоси 2 тийин.

ТЎЛА ШАЙЛАНГАНЛАР

Сотиболди бригадага етиб келганида ҳамма жамулжам бўлиб турган эди. У ҳамма билан бирма-бир кўришиб чиқди-да, ўртага гап ташлади:

— Экишга ҳамма нарсани тўла шайлаб қўйдик деб нима қилишни билмай турибсизларми!

— Ҳа, нима ҳам қилайлик энди. Майдонларимизнинг ҳаммаси бороналаб қўйилди, ариқ-зовурларимиз чиннидай қилиб тозаланди, ташиб чиқарган гўнгимиз бўлса етмоқ тугул ортиб қолади, — деди кимдир кулимсираб.

— Ҳозир бу ёққа келаётиб ҳўв анови ерда бир дўнгликни кўрдим. Бугун шуни текислаб, еримизга ер қўшамиз. Ахир ўша ердан бир қанор пахта олсак ҳам ҳарнада! — деди бригадир Сотиболди.

— Бўпти, — дейишди колхозчилар бараварига.

— Энди шошмай туринглар, сизларга озроқ гапим бор. Ўзларингиз биласизки, мен биринчи йил бригадирлик қилаяпман. Зиммамизга олган мажбуриятимиз бўлса жуда катта — 87 гектар майдоннинг ҳар гектаридан камида йигирма етти центнердан пахта етиштиришга қатъий сўз берганмиз. Шундай экан туғишган ака-ука, опа-сингиллардай аҳил бўлиб, бир ёқадан бош чиқариб, фидокорлик билан меҳнат қилмасак, куз келиб ғалвир сувдан кўтарилган пайтда ер чизиб қолишимиз мумкин.

— Бундан сира ташвишланманг, Сотиболди ака. Бизлар сиз айтгандай ишлашга одатланганмиз. Бу йилги мавсумда ҳам шундай ишлаймизки, сиз ҳам уялиб қолмайсиз, биз ҳам, — деди бригада аъзоларидан бири.

Ёш бригадир уларга миннатдорчилик билдирдида, боя айтган жойига бошлаб кетди...

Ҳа, бу навқирон пахтакорларга ишонса бўлади. Сотиболди Хўжабеков бошлиқ комсомол-ёшлар бригадасининг аъзолари чигит экиш мавсумига тайёргарликни Ўрта Чирчиқ районидаги «Ленин йўли» колхозида биринчи бўлиб тугаллаган эканлар, эрта-индин бошланадиган экиш мавсумини ҳам, ғўза парвариши мавсумини ҳам, пахта йиғим-терими мавсумини ҳам муваффақиятли ўтказажаклар.

Сиз юқорида кўриб турган суратни фотомухбиримиз В. Салов олиб келди. Суратнинг чап томонидаги тўртинчи киши — бригадир Сотиболди Хўжабеков. У бригада аъзолари билан суҳбатлашмоқда.

СОВЕТ КИШИСИНИНГ ФАЗИЛАТИ

Партиямиз Программасида айтилганидек, коммунизм ғалабаси кишиларга боғлиқ. Ҳар бир совет кишиси коммунизм тантанасини ўз меҳнати билан яқинлаштиради. Коммунистик қурилиш муваффақиятлари турмушимизни яна ҳам ширин қилади, Ватанимизнинг куч-қудратини, шон-шавкатини янада оширади. Коммунистик партиянинг бу улуғ кўрсатмаси одамларимиз қалбига, руҳига чуқур сингимоқда. Миллионлаб оддий совет кишиларининг меҳнат шарафини улуғлаётганликлари бунинг ёрқин далили бўлиши мумкин.

Коммунизм учун яшаш ва ишлашдан ҳам улуғроқ бахт, олижаноброқ орзу борми, ахир!

Вадим Мельников «Ташсельмаш» заводидаги 15-механика цехининг коммунистик меҳнат бригадаси бошлиғи бўлиб ишлайди. Унинг бригадаси ишлаб чиқариш нормаларини қайта кўриб чиқиб, янгича ишлашга ўтган. Бригада сменада илгари 1800 деталь ўрнига ҳозир 2300-2400 тадан деталь ишламоқда.

Ёки Тошкент экскаваторсозларининг ажойиб ташаббусини олиб кўрайлик. Бу илғор корхонанинг азамат коллективи бир машинага меҳнат сарфиётини 30 минутга камайтириш ташаббусини бошлаб берган. Бунинг натижасида корхона 2 ойда 50 минг сўм фойда кўрди. Заводда ўтган йили 211 та таклиф тушган бўлса, шу йилнинг биргина январь ойида 256 та таклиф тушди. Бу таклифларда юксак меҳнат унумига эришиш йўллари, харажатларни камайтириш, бракка йўл қўймаслик каби фойдали тавсиялар баён этилган. Ишчилар, инженер-техник ходимлар ҳамма бир киши учун, бир киши ҳамма учун қоидасига амал қилиб, ишлаб чиқаришда яхши натижаларга эришмоқдалар.

Пахтазор лочини, зангори кема капитани Турсуной Охунова яқинда янги ташаббус билан майдонга чиқди. У, ўзи бошқариб келаётган юқори ҳосилли бригададан колхознинг кам ҳосилли энг қолоқ бригадасига ўтиб ишлаш ҳоҳишини билдирди. Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти Охунованинг ана шу ватанпарварлигини қизғин қувватладилар ва назардан қолган бригадани оёққа турғизиб, катта хирмонлар кўтаришда унга муваффақиятлар тиладилар.

Ватан меҳри билан юраги тепаётган совет кишисининг азму-иродаси ҳамма вақт зафарли бўлади, эзгу ниятлари сари парвоз этишда она-Ватан унга қанот бағишлайди, ҳамма имкониятларни муҳайё этиб, янги уфқларни қучабер фарзандим деб, унга оқ йўл тилайди.

Улкан мамлакатимизда умумхалқ мусобақаси барқ ураётган бир пайтда, забардаст, илғор меҳнатсевар кишилар орасида жамият ишидан ўзининг шахсий манфаатини устун қўядиган сояпар, нопок одамлар ҳам учрайди. Бундайлар бамисоли сув юзида қалқиб келган хас каби.

Ростгўйлик ва поклик — виждон иши. Қинғир ишнинг қийиғи чиқади, инсон деган улуғ номга доғ туширади. Афсуски, олийжаноб фазилатлардан маҳрум бўлган айрим шахслар ҳаётимизда ҳали ҳам учраб турибди. Оққўрғон ишлаб чиқариш бошқармасига қарашли «Ленинград» колхозида қишлок хўжалик артели Уставининг бузилишига йўл қўйиб келинаётганлиги аниқланди. Колхоз раиси Тин-Чен Ен, колхоз партия ташкилотининг секретари Бойбўтаев ўртоқлар колхозчилар меҳнати билан жамғарилган маблағни тежаб-тергаб сарфлаш ўрнига талон-тарож қилиш йўлига ўтиб олганлар. Халқ мулкини ғайриқонуний суратда қишлоқ хўжалик артели Уставига мувофиқ келмайдиган ишларга сарфлаганлар. Улар колхозчиларга меҳнат кунларини ёзишда, минерал ўғит сотиб олишда қаллобчиликка йўл қўйиб келганлар, колхоз маблағини ножўя ишларга сарфлаганлар. Колхоз мулкининг қадрига етмаган бу раҳбарларнинг нолойиқ хатти-ҳаракатлари жамоатчилик томонидан қаттиқ қораланди.

Совет кишисининг юксак фазилатларини ҳамма вақт муқаддас тутиш керак. Коллектив ишида, шахсий ҳаётда намуна бўлиш, ўзига топширилган вазифани ҳалол ўташ, ишда дўстга кўмаклашиш, тажрибани ўртоқлашиш совет кишисининг эзгу хислатидир. Ана шу хислатни ўзида мужассамлантирган кишилар бизда миллион-миллионларни ташкил этади.

Совет кишисининг ижодий юксалиши учун, билимда, ҳунарда янги чўққиларни эгаллаши учун ҳамма қулай шароитлар муҳайё. Ишдан ажралмай кишилик яратган билим бойликларини эгаллаб оламан десангиз хизматингизга ҳар хил ўқув юртлари тайёр.

Билим олмай, ҳунар ўрганмай, ишда ва шахсий ҳаётда намуна кўрсатмай совет кишисининг умр кечириши мумкин эмас, негаки, у қурилаётган янги жамият одами, бўсағадаги коммунизм граждани. Партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотлари коммунистик жамият қурувчисини тарбиялаш ишини ўзларининг кундалик жанговар вазифалари деб билишлари керак.

Совет кишиларининг орзу-умидлари, интилишлари, ташаббуслари умумдавлат аҳамиятига эга бўлган иш. Чунки ҳеч бир киши ўз тақдирини Ватан тақдиридан, халқ ишидан ажралган ҳолда тасаввур этолмайди. Ҳар бир совет кишиси ўз меҳнати, ижодий фикри билан севимли Ватанимизнинг янада гўзал, ҳаётимизнинг янада фаровон бўлишига ҳисса қўшади.

Кишиларни меҳнатда чиниқтириш, меҳнатга биринчи ҳаётий эҳтиёж деб муҳаббат ва ҳурмат билан қараш руҳини сингдириш зарур — ҳозирги ишимизнинг моҳияти, мағзи шундан иборат.

Красноярск ГЭСи қурувчиларига самимий табрик

Н. С. ХРУЩЧЕВНИНГ КРАСНОЯРСК ГЭСИ ҚУРИЛИШИ БОШЛИҒИ А. Е. БОЧКИН БИЛАН ТЕЛЕФОН ОРҚАЛИ ҚИЛГАН СУҲБАТИ

ДИВНОГОРСК, 25 март. (ТАСС). КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари, СССР Министрлар Советининг Раиси Никита Сергеевич Хрушчев 25 мартда Москва вақти билан соат 10 дан 50 минут ўтганида Енисей дарёсини тўсиш штабига телефон қоқди. Телефон трубкасини Красноярск ГЭСи қурилиши бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони А. Е. Бочкин олди.

Қуйида шу суҳбат тексти келтирилади.

Н. С. Хрушчев:— Ўртоқ Бочкин, салом, Хрушчев гапираяпти.

А. Е. Бочкин: — Салом, Никита Сергеевич. Бочкин телефон ёнида. Гапингизни эшитаман.

Н. С. Хрушчев:— Ишларингиз қандай бораяпти?

А. Е. Бочкин: — Муваффақиятли бораяпти, Никита Сергеевич. Икки соатдан кейин Енисей дарёсини тўсиб қўямиз. Ишимиз яхши бораяпти, ўзимиз кутгандан ҳам муваффақиятлироқ бораяпти.

Н. С. Хрушчев:— Сизни ва катта ишлар қилаётган — Енисей дарёсини коммунизмга хизмат қилишга мажбур этиш учун бўйсундираётган Красноярск ГЭСи қурувчиларининг ҳаммасини табриклайман. Барча қурувчиларга самимий саломимни топширингиз. Сизларни муваффақият билан табриклайман.

А. Е. Бочкин:— Раҳмат, Никита Сергеевич, катта раҳмат. Сизнинг самимий саломингизни коллективимизга маълум қиламан.

Н. С. Хрушчев:— Хайр!

А. Е. Бочкин:— Хайр, Никита Сергеевич!

Р. Я. Малиновский Индонезияда

ЖАКАРТА, 25 март. (ТАСС). Президент Сукарнонинг таклифига биноан. СССР Мудофаа министри Р. Я. Малиновский бугун Жакартага келди.

Совет ва Индонезия байроқлари билан безатилган аэродромда фахрий қоровул саф тортиб турар эди. Биринчи министр Жуанда, қуролли кучлар штабининг бошлиғи Насутион, Индонезия армияси барча қўшин турларининг қўмондонлари совет меҳмонини самимий табриклаб кутиб олдилар.

Аэродромдан резиденцияга бориш йўлида: «Маршал Малиновский хуш келибсиз!», «Яшасин Индонезия-Совет дўстлиги!» деган шиорларни ва байроқларни кўтариб олган жуда кўп кишилар Р. Я. Малиновскийни табрикладилар.

Бугунги газеталар азиз совет меҳмонининг портрети ва таржимаи ҳолини босиб чиқардилар.

ТУХУМ ТАЙЁРЛАШ КВАРТАЛ ПЛАНИ БАЖАРИЛДИ

Ўзбекистон колхоз ва совхозлари тухум тайёрлаш квартал планини муддатидан илгари бажардилар. Андижон, Хоразм ва Бухоро областларидаги хўжаликлар тухум тайёрлаш квартал планини ошириб бажардилар. (ЎзТАГ).

ТАСС АХБОРОТИ

„МАРС-1“ ПАРВОЗДА

17 мартдан 25 мартгача ўтган вақт ичида «Марс-1» планеталараро станцияси билан навбатдаги радио алоқа сеанси ўтказилди. Радио алоқа сеанси вақтида станциягача бўлган масофа 106.276 минг километрга етди.

26 март Москва вақти билан соат 9 да «Марс-1» станцияси қуйидаги астрономик координаталарда бўлади: тик кўтарилиши — 7 соат 51 минут, оғиши — 25 градус 32 минут.

Ўртоқ Пальмиро Тольяттига қизғин табрик телеграммаси

КПСС Марказий Комитети Италия Коммунистик партиясининг бош секретари ўртоқ Пальмиро Тольяттига телеграмма юборди. КПСС Марказий Комитети бу телеграммада Италия шонли Коммунистик партиясининг синалган раҳбари, халқаро ишчилар ва коммунистик ҳаракатининг атоқли арбоби — Пальмиро Тольяттини 70 ёшга тўлган куни билан қардошларча табриклайди.

Телеграммада кўрсатиб ўтиладики, ўртоқ Тольятти пролетар интернационализми принципларини доимо изчиллик билан қаттиқ туриб ҳимоя қилиб келмоқда, Коммунистик партияларнинг марксча-ленинча бирлиги ва жипслигини мустаҳкамлаш учун қатъият билан курашмоқда.

Совет кишилари, дейилади телеграммада, Сизни Совет Иттифоқининг самимий ва содиқ дўсти деб, итальян ва совет халқлари ўртасидаги дўстона алоқаларни кенгайтириш ва мустаҳкамлаш учун изчил ва актив курашчи деб биладилар. (ТАСС).

ҚИЗҒИН ТАБРИК

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети Череповецк қурувчилари ва монтажчиларини мамлакатда энг йирик ҳисобланган ва листни совуқ усулда прокат қиладиган, ишлаб чиқариш процесслари тўла механизациялаштирилган ва автоматлаштирилган цехнинг биринчи навбат қисми муваффақиятли қурилиб бўлганлиги ва ишга туширилганлиги билан қизғин табрикладилар. Табрикномада айтиладики, бу муваффақиятларга қурувчилар, монтажчилар ва металлургларнинг КПСС XXII съезди тарихий қарорларини амалга ошириш йўлидаги зўр ижодий активлиги ва фидокорона меҳнати натижасида эришилди.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети Череповецк металлурглари цехнинг проектда белгиланган қувватини қисқа муддат ичида ўзлаштирадилар, қурувчилар ва монтажчилар эса қора металлургия қувватларини янада ошириш йўлида меҳнат қаҳрамонлигининг янги намуналарини кўрсатадилар, деб ишонч билдирадилар.

* * *

Листни совуқ усулда прокат қилиш цехи ва у билан боғлиқ бошқа объектлар комплекси қурилиши илғор қурилиш технологияси методлари асосида ва прогрессив конструкцияларни кенг қўлланиб амалга оширилди.

Ҳозирги вақтда қурувчилар ва монтажчилар коллективлари социалистик мусобақага қўшилиб, ўрта сортли «350» стани, бешинчи кокс батареяси ва Череповецк металлургия заводидаги бошқа муҳим объектлар қурилишида актив меҳнат қилмоқдалар. (ТАСС).

Табиий офат сабабли билдирилган таъзиялар

Бали оролидаги зилзила сабабли Индонезия халқи бошига кулфат тушиб, одамлар қурбон бўлганлиги ва моддий зарар етганлиги муносабати билан, Н. С. Хрушчев ва Л. И. Брежнев самимий таъзия билдирдилар. Улар Индонезия республикасининг президенти ва бош министри доктор Сукарнога телеграмма юбориб, табиий офатдан зарар кўрган оилаларга таъзия билдиришни илтимос қилдилар. (ТАСС).

ЗАМИН ТАЙЁРЛАНДИ

— Колхозимиз аъзолари янгийўллик пахтакорларнинг ватанпарварлик ташаббусига қўшилиб бу йил 1560 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 32 центнердан «оқ олтин» етиштиришга аҳд қилдилар,— дейди Ўрта Чирчиқ районидаги «Полярная звезда» колхозининг раиси икки марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони ўртоқ Ким Пен-Хва, — биз чигит экишга пухта тайёргарлик билан киришиш учун ҳамма нарсани тахт қилиб қўймоқдамиз.

Ҳақиқатан ҳам колхоз далаларида меҳнат авжида. Колхознинг О. Охунжонов бошлиқ комсомол ёшлар бригадаси аъзолари, айниқса, унумли меҳнат қилмоқдалар. Бригадада маҳаллий ўғит тўплашга катта эътибор берилмоқда. Ҳар куни 16-17 тонна ўғит ташиб чиқарилаётир.

Колхозда ариқ-зовурларни тозалаш ҳам тугалланай деб қолди. 25 универсал, 44 трактор, 31 сеялка ва 20 плуг ремонтдан чиқарилди. Ҳозиргача ҳаммаси бўлиб 4050 тонна гўнг компост қилиб тайёрлаб қўйилди. Мўл ҳосилга замин яратилди.

М. МУҲАМЕДОВ.

НЎХАТ УНИБ ЧИҚДИ

Бўка бошқармасидаги «Кўкорол» совхозининг биринчи бўлимида 230 гектар ерга нўхат экилган эди. Ер экишга сифатли тайёрланганлиги ва экиш ўз вақтида ўтказилганлиги туфайли ҳозирги кунда нўхат текис униб чиқабошлади. Бошқарма бўйича ҳозирга қадар ҳаммаси бўлиб 850 гектар майдонга нўхат экилди. Ҳар гектар ердан 100 центнердан кўкпоя ва 15 центнердан дон ҳосили олиш учун кураш кетяпти.

Э. ОТАБОЕВ.

МУТАХАССИС МАСЛАҲАТИ

ҲАШАРОТНИ ҚУРИТИНГ

Бу йил январь ойининг охирлари ва февраль ойи давомида об-ҳаво анча илиқ келди, бу ҳол тупроқда ва ўсимликда қишлаб қолган зараркунандаларнинг жон сақлаб қолишига қулайлик туғдирди. Агар ана шу кузги тунлам, ўргимчаккана, шира, трипс, кўсак қурти сингари қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши ўз вақтида кураш чоралари амалга оширилмаса, кунлар илиб кетиши билан улар уруғ очиб кўпайиши ва катта-катта майдонларга тарқалиши мумкин. Натижада ғўза ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларига зарар етади.

Мўл ҳосил етиштираман деган деҳқон бунга асло йўл қўймайди. Ахир ўтган йилги хатоларни такрорламаслик керак. Кўпгина колхоз ва совхозларда ҳашаротга қарши кураш суст йўлга қўйилганлиги туфайли ғўза ва бошқа ўсимликларнинг ривожланиши 10-15 кун кечикиб кетган ва кўп жойларда кўчат сийраклашиб қолган эди!

Юқори Чирчиқ бошқармасидаги «Политотдел», Ўрта Чирчиқ бошқармасидаги «Северний маяк», Куйбишев номли колхозлар ва бошқа бир қатор хўжаликлар ва пешқадам далачилик бригадаларида ҳашаротни қириб ташлаш йўлида ҳозирги кунда амалга оширилаётган тадбирлар қувончлидир. Бу хўжаликларда дала чеккаларидаги ўтлоқ ерларда, боғ ва бедазорларда қишлаб қолган зараркунандаларни қириб битириш юзасидан зарур тадбирлар кўрилмоқда. Тракторга тиркаб ишлатиладиган чанглагич ва пуркагич асбоблари ўз вақтида ремонтдан чиқарилиб ишга тушириб юборилган. Керакли миқдордаги заҳарли химикатлар ташиб келтирилмоқда.

Бироқ кўпгина колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари бу соҳада сусткашлик қилмоқдалар. Тракторга тиркаладиган чанглагич ва пуркагич аппаратлари ўтган йили ишлатилгани бўйича ремонтдан чиқарилмасдан ётибди. Тайёрларидан эса фойдаланилмаётир. Заҳарли химикатлар етишмайди. Ваҳоланки, бундай химикатлар «Узсельхозтехника»нинг базаларида тўлиб ётибди.

2-«Далварзин» совхозининг раҳбарлари, ахир ўтган йили ғўзага кузги тунлам ва шира кўплаб тушиб кетганлиги туфайли талайгина ҳосилни қўлдан бой берган эдингиз-ку! Наҳотки, бундан ҳалигача хулоса чиқариб олмадиларингиз? Бу йил зараркунандалар ўтган йилдагидан ҳам кўпроқ бўлиши кутилади-ку!

Совхознинг бош агрономи ўртоқ Гусаров бўлса «зора бу йил далаларимизга зараркунандалар тарқалмаса» деб ўз-ўзини овутиб, ўтакетган даражада бепарволик қилмоқда. Янгийўл, Ўрта Чирчиқ ишлаб чиқариш бошқармаларидаги бир қатор хўжаликларда ҳам бу соҳада олиб борилаётган ишлар талабга жавоб бермайди.

Бегона ўтга қарши курашиш — зараркунандаларни қириб ташлаш йўлида олиб бориладиган профилактик тадбирларнинг энг муҳимидир. Ёввойи ўт йўқотилса, шира, трипс, карадрина ва бошқа қишлоқ хўжалик зараркунандаларнинг кўпайиб кетмаслик олди олинади, шунингдек янги униб чиқадиган зарпечаклар ҳам йўқ бўлади. Чунки ёввойи ўт эрта кўклам даврида зарпечакнинг озиқланиши ва урчиши учун асосий манба бўлиб хизмат қилади.

Шундай экан, ҳамма жойда дала четлари, боғ ва токзорлардаги бегона ўтларни илдизи билан қириб битириш, бунинг учун эса химиявий воситаларни кенг қўлланиш, 10-15 процентли карболинеум эритмасини пуркаб сепиш зарур.

Кузги тунламга қарши кураш энг муҳим тадбир. Бу зараркунанданинг капалаклари март ойининг охири ва апрель ойининг бошларидан бошлаб учиб чиқади ва уруғ қўя бошлайди. Унинг бу қадар эрта авж олиб урчиши ёш ғўза учун айниқса, катта хавф туғдиради. Чунки ҳашарот қуртининг пайдо бўлиши айни чигит униб чиқиш даврига тўғри келади.

Ана шуни ҳисобга олиб, чигит экишни биринчи навбатда иложи борича ўтган йилги кузги тунлам кўплаб пайдо бўлган участкалардан бошлаш мақсадга мувофиқдир: чигит эрта муддатларда, кузги тунлам қурти пайдо бўлмасдан олдин униб чиқса, ҳашаротнинг кейинги келтирадиган зарари унчалик катта бўлмайди.

Тукли чигитни 12 процентли гексохлоран дусти билан дорилаб экиш ҳам кузги тунлам ва бошқа зараркунандаларга қарши курашда катта аҳамиятга эга. Гексохлоран чигит униш вақтида турли зарарлардан сақловчи восита бўлиб хизмат қилади. Ҳар тонна қуруқ уруғлик чигитга 40 килограмм миқдорида гексохлоран сепиб яхшилаб аралаштириш зарур.

Туксизлантирилган уруғлик чигитни экиш билан бир вақтда тупроққа 25 процентли гексохлоран билан суперфосфат аралашмаси солиб кетиш яхши натижа беради. Бунинг учун махсус ўғитлагичлардан фойдаланиш ва дорини ҳар бир эгатнинг ён томонига, 5-6 сантиметр чуқурликка солиб кетиш керак.

Ғўза ва бошқа экин ниҳолларини мунтазам кўздан кечириб бориш ва зараркунандаларнинг қуртлари пайдо бўлганлигини аниқлаш биланоқ, бундай участкаларга гексохлоран дусти сепиб чиқиш ёки бўлмаса қаторларга заҳарланган кунжара хўраклари кўмиб чиқиш лозим.

Кўрсатилган тадбирларни амалга ошириш билан бирга дуккакли дон ва бошқа экинларни ҳам зараркунандалар ва турли касалликлардан ҳимоя қилиш чораларини унутмаслик керак.

Жумладан, маккажўхори, оқжўхори, шунингдек буғдой ва арпа уруғларини экишдан олдин гексохлоран билан дорилаш келгусида ўсимликни кузги тунлам ва тупроқда қишлаб қолган бошқа зараркунандалардан сақлаб қолиш имкониятини беради.

Турли касалликларни келтириб чиқарувчи микробларга қарши курашиш учун экиладиган барча уруғларни ТМДТ препарати билан дорилаб чиқиш ва бунда ҳар тонна уруғликка: чигит учун 12 килограмм, маккажўхори, оқжўхори, нўхат, каноп ва сабзавот уруғлиги учун 4 килограмм, буғдойга 2 килограмм, арпага 3 килограмм дори сарфлаш тавсия қилинади.

Бу тадбирларнинг барчасини амалга оширишда ўсимликларни муҳофаза қилиш область станциясининг мутахассислари, совхозларнинг агроном-энтимологлари ва колхозлардаги зараркунандаларга қарши курашувчи техниклар, ўсимликларни қишлоқ хўжалик зараркунандалари ва касалликлардан сақлаш бўйича назарий билим ва етарли тажрибага эга бўлган кишиларнинг маслаҳати билан иш қилиш зарур. Уларнинг кўрсатмалари ва тавсиялари тўла бажарилиши керак.

С. БОНДАРЕНКО,
Ўсимликларни ҳимоя қилиш область станциясининг директори.

Б. ДУБРОВИН,
Ўсимликлар зараркунандалари ва касалликларининг пайдо бўлиши бўйича прогноз хизматининг раҳбари.

ОЛТИНЧИ ЧАҚИРИҚ ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ БИРИНЧИ СЕССИЯСИ

РЕСПУБЛИКА АҲОЛИСИГА МАДАНИЙ-МАИШИЙ ХИЗМАТ КЎРСАТИШНИ ЯХШИЛАШ ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДАГИ ДОКЛАД ЮЗАСИДАН МУЗОКАРАЛАР

Илгари хабар берилганидек, олтинчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг биринчи сессиясида депутат С. Азимов, «Республика аҳолисига маданий-маиший хизмат кўрсатишни яхшилаш тадбирлари тўғрисида» доклад қилган эди.

Докладни муҳокама килиш юзасидан музокараларда депутат **Р. Нишонов** (Тошкент шаҳри, Полиграфия сайлов округи) биринчи бўлиб сўзга чиқди.

Ўзбекистон пойтахти Тошкент шаҳри илгари Туркистон ўлкасининг қолоқ бир шаҳри эди. Тошкент шаҳри Совет ҳокимияти йилларида мамлакатимизнинг энг йирик саноат ва маданий марказларидан бирига айланди. Тошкент шаҳрида ҳозир бир миллион киши яшайди.

ССР Иттифоқи Министрлар Совети 1962 йил август ойида «1963—1965 йилларда Тошкент шаҳрида уй-жой қурилишини кенгайтириш ва шаҳар ободончилигини юксак даражага кўтариш тўғрисида» қарор қабул қилди. Бу қарор Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг шаҳримиз хўжалигини тинмай ривожлантириш тўғрисида оталарча ғамхўрлик қилаётганлигини исбот этувчи янги ёрқин далилдир.

Шу йиллар ичида шаҳарда 1 миллион 100 минг квадрат метр ҳажмида уй-жой қурилади. Микрорайонларни комплекс қуриш тадбирлари ишлаб чиқилди. Микрорайонларда коммунал ва маданий-маиший ҳамда ободончилик объектлари уй-жойлар билан бир вақтда фойдаланиш учун топширилади.

Яқин уч йил ичида мактаб, даволаш, савдо-сотиқ ва маиший муассасалар шохобчаларини кенгайтириш, электр транспорти шохобчаларини, шунингдек шаҳарнинг энергия хўжалигини ривожлантириш соҳасида кўп иш қилинади. Алоқа ишлари, газификация ва электрлаштириш ҳамда шаҳар хўжалигининг бошқа ҳамма тармоқлари янада ривожлантирилади.

Пойтахтимиз аҳолисига маданий-маиший хизмат кўрсатиш кун сайин яхшиланмоқда. Ана шу энг муҳим иш участкасига раҳбарлик қилишда жиддий камчиликларга йўл қўйилмаганида эди, маданий-маиший хизматни яхшилаш соҳасида анча катта муваффақиятларга эришиш мумкин эди. Уй-жой қурилиши ҳали ҳам жиддий суратда орқада қолмоқда. Қурилиш ташкилотлари даволаш, савдо ва маданий-маиший муассасалар қурилишини жуда суст олиб бормоқдалар. Масалан, 153 трест Чилонзорда ҳаммом, кинотеатр ва савдо маркази бинолари қурилишини икки йилдан кўпроқ вақтдан буён тамомлагани йўқ, ҳолбуки ана шу биноларни қуриш учун белгиланган муддатлар аллақачон ўтиб кетди.

Шаҳар ва район ижроия комитетлари шаҳарни кўкаламзорлаштириш масаласи билан кам шуғулланмоқдалар. Бунинг натижасида Тошкентда аҳоли жон бошига дарахт ўтқазиш нормаси ҳали пастдир.

Меҳнаткашлар депутатлари шаҳар ва район Советлари ижроия комитетлари аҳолига транспорт хизмати ва маиший хизматни жиддий суратда яхшилашга эришишлари лозим.

Депутат **М. Умбетов** (Сирдарё область, Қўнғирот сайлов округи) Пахтаорол ишлаб чиқариш бошқармасининг пахтакорлари ва чорвадорлари етти йилликнинг бешинчи йилини меҳнат соҳасида янги юксак кўрсаткичлар билан нишонлашга қаттиқ бел боғлаганликларини айтди. Ҳозир барча маданий-маиший муассасалар ва ташкилотлар ишини етти йиллик топшириқларини муваффақиятли бажаришга бўйсундириш жуда муҳимдр.

Кейинги тўрт йил ичида бошқарма хўжаликларида уй-жой — маиший шароитларни, медицина, маданий савдо хизматини яхшилаш юзасидан баъзи ишлар қилинди.

Районда яхши традициялар бор. Колхозлар ва совхозлар, саноат корхоналари ва йирик хўжалик ташкилотлари мактаб ҳақида оталарча ғамхўрлик қилиб, янги мактаб бинолари ва ёрдамчи бинолар қуриш юзасидан ўз зиммаларига мажбурият олмоқдалар.

Қишлоқ аҳолисининг маданий савиясини ва турмушини янада ошириш катта вазифадир. Бу иш маҳаллий органлардан кўпгина куч-ғайрат сарфлашни ҳамда моддий ва пул маблағларидан рационал фойдаланишни талаб қилади. Бу ишни шундай ташкил қилиш керакки, районда мазкур тадбирларни амалга оширишда актив иштирок этмайдиган бирорта ташкилот ёки бирор киши қолмасин.

— Қорақалпоғистон меҳнаткашлари, — деди **Е. Айтмуратов** (Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советининг Раиси), — ўз фаровонликларини ошириш тўғрисида партия ва ҳукумат жуда катта ғамхўрлик қилаётганлигини кун сайин сезиб турибдилар. Ҳозир Аму қирғоқларида рўй бераётган ажойиб ўзгаришлар ҳамма жойда кўриниб турибди.

Автоном республика экономикасини ривожлантириш соҳасида кейинги йилларда эришилган муваффақиятлар туфайли, халқ моддий фаровонлиги анча ошди. Бу шароитда аҳолига маиший хизмат кўрсатиш корхоналарининг ишини яхшилаш жуда муҳим аҳамиятга эга бўлади.

Ҳозирги вақтда республикада кийим-кечак ва пойафзални якка тартибда тикиб берадиган ва ремонт қиладиган, маданий-маиший ашёларни ремонт қиладиган ўнларча ва юзларча ателье ва устахоналар, сартарошхоналар ва аҳолига маиший хизмат кўрсатувчи бошқа корхоналар бор.

Аҳолига маданий-маиший хизмат кўрсатиш соҳасидаги муваффақиятлар шубҳасиз кўриниб турибди. Лекин бу ишдаги жиддий камчиликларни кўрмаслик хато бўлур эди.

Аҳолига маданий-маиший хизмат кўрсатишнинг қониқарсиз аҳволда эканлигига яна шу нарса ҳам сабаб бўлмоқдаки, маҳаллий Советлар хутор хўжаликларини колхоз-совхоз посёлкаларига кўчириб келтириш юзасидан етарли иш олиб бормади. Уй-жойларнинг тарқоқ ҳолда бўлиши меҳнатни ташкил қилишда, колхоз ва совхозларга илғор коммунистик маданиятни жорий этишда қийинчиликлар туғдирмоқда. Шунинг учун ҳам Қорақалпоғистон АССР Олий Совети янги обод посёлкалар қуриш масаласини муҳокама қилди. Меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларининг вазифаси — бу муҳим ишга бошчилик қилишдан иборат.

Депутат **М. Йўлдошева** (Андижон область, Олтинкўл сайлов округи) ўз нутқида айтдики, кейинги йилларда партия ва ҳукумат амалга оширган бир қанча тадбирлар аҳолига маданий-маиший хизмат кўрсатишни анча яхшилашга ёрдам берди.

Маиший хизмат кўрсатиш масалалари кейинги тўрт йил ичида меҳнаткашлар депутатлари Андижон Совети сессияларида, район, қишлоқ ва посёлка Советларининг сессияларида бир неча марта муҳокама қилинди.

Саноат ва қишлоқ область ижроия комитетларининг тузилиши муносабати билан қишлоқ область ижроия комитети ҳузурида маиший хизмат кўрсатиш бўйича мустақил бошқарма тузиш масаласи майдонга келди.

Депутат **М. Мирзаахмедов** (Бухоро область, Когон шаҳар сайлов округи) бундай деди:

—Партия Программасида совет кишиларининг турмуш шароитини яхшилаш юзасидан жуда катта вазифалар белгиланган. Программада ҳар бир оилани алоҳида обод квартира билан таъминлаш, шаҳарларимизни гуллаб-яшнаган боғларга айлантириш, аҳолининг коммунал - маиший хизматларга бўлган эҳтиёжини тўла қондириш кўзда тутилади.

Етти йиллик бошланганидан бери халқ хўжалигининг бошқа тармоқлари билан бирга республика коммунал хўжалиги ҳам янада ривожланди. Шаҳарлар ва аҳоли яшайдиган пунктларнинг сув таъминотини янада ривожлантиришга катта эътибор берилди.

Газификация жуда тез ривожланмоқда. Бироқ, бу ишда ҳали бир қанча муҳим камчиликлар бор. Яқин йиллар ичида табиий газ истеъмол қилишни максимал даражада кўпайтириш вазифаси қўйилган.

Маишатни яхшилаш учун шаҳарларни кўкаламзорлаштириш ва санитария жиҳатидан тоза сақлаш масалалари ҳам муҳимдир. Етти йиллик мобайнида парклар, скверлар, гулзорлар барпо этилди. Лекин барибир шаҳарларда ҳали ҳам дарахтлар ва гуллар кам.

Шубҳа йўқки, республика коммунал хўжалиги ходимлари қабул қилган социалистик мажбуриятлар шараф билан бажарилади ва бу билан Ўзбекистон коммунал хўжалиги ходимлари коммунизм қурувчилари учун зарур маданий-маиший шароит яратишга ўз ҳиссаларини қўшадилар.

КПСС Программаси ободончиликни, совет кишилари турмушини тубдан яхшилаб, яқин йиллар ичида аҳолининг маиший хизматга бўлган эҳтиёжини тўла қондиришни коммунистик қурилишнинг энг муҳим вазифаларидан қилиб қўйди, — деди депутат **Г. Қ. Ҳайдарова** (Тошкент область, Сельмаш сайлов округи).

Чирчиқ қурувчилари кейинги икки йил ичидагина 41.930 квадрат метр уй-жойни фойдаланишга топширдилар. Йирик уйсозлик комбинати қурилиб бўлди.

Шаҳарнинг газлаштирилиши турмушни тубдан ўзгартирди, маданиятни оширди, хотин-қизлар меҳнатини анча енгиллаштирди ва бу тадбир аҳолининг моддий ва маданий даражасини оширишда янги қудратли восита бўлмоқда. Аҳолига маиший хизмат кўрсатиш корхоналари кенгайтирилмоқда.

Белгиланган тадбирларнинг ҳаммасини амалга ошириш устидан кундалик контроллик қилишни шаҳар Советининг депутатлари, ва даставвал, ижроия комитет ходимлари ўзларининг энг муҳим вазифалари, деб биладилар.

Чорвоқ ГЭС қурилишининг бошланиши муносабати билан шаҳарнинг марказий кўчасида ҳаракат янада зўрайиб кетди. Биз юк транспорти учун айланма йўл қуришимиз зарур ва республика Министрлар Советидан бу ишда бизга ёрдам беришларини сўраймиз. Шаҳар ремонт-қурилиш участкаларини зарур механизмлар билан таъминлаш иши бизда қониқарли эмас.

Ҳозир бизда шаҳар маиший хизмат кўрсатиш муассасаси ташкил этилди. Бу эса шаҳарликлар маишати масалаларига кўпроқ эътибор бериш имконини туғдиради. Маиший корхоналар тармоқларини кенгайтириш билан бир вақтда, уларни моддий-техника жиҳатидан таъминлашни яхшилаш масаласи келиб чиқмоқда.

Шаҳримизда болалар учун ателье ташкил этилди. Биз область план бўлимидан Чирчиқ тикувчилик фабрикасининг лахтакларидан шу ательеда фойдаланиш масаласини ҳал этишни бир неча марта илтимос қилдик, лекин илтимосимиз ҳали ҳам қондирилгани йўқ. Планлаштирувчи органлар маиший хизмат кўрсатиш корхоналарининг моддий-техника таъминотини планлаштиришни яхшилашлари зарур.

Бизнинг олдимизда жуда катта ва масъулиятли вазифалар турибди. КПСС Марказий Комитетининг ноябрь Пленуми қарорларидан илҳомланган шаҳримиз меҳнаткашлари бу вазифаларнинг бажарилишини таъминлаш учун бутун куч-ғайратларини сарфлайдилар, деб ишонтиришга рухсат этгайсиз.

Н. И. Супотницкий («Ўзбекбирлашув» правлениесининг раиси) совет кишиларининг, шу жумладан қишлоқ меҳнаткашларининг моддий фаровонлиги йил сайин ўсиб бораётганлиги тўғрисида гапирди.

Савдо-сотиқнинг формалари ҳам такомиллашмоқда, янги, прогрессив усуллар тобора кенг жорий этилмоқда. Ўтган тўрт йил ичида юздан ортиқ ихтисослаштирилган магазинлар, товарларни ва уларнинг намуналарини очиқ қўйиш усулида ишлайдиган ўзига-ўзи хизмат кўрсатиш магазинлари ташкил этилди. Молларни аҳолига насияга сотиш кенг суратда уюштирилган.

Партия ва ҳукуматнинг ғамхўрлиги туфайли кейинги йилларда қишлоқ аҳолисининг даромади муттасил ўсмоқда, маишати яхшиланиб, маданий даражаси ошмоқда. Бироқ аҳолининг маиший эҳтиёжларини қондириш соҳасига келганда қишлоқ аҳолисига хизмат кўрсатиш даражаси ўсиб бораётган талаблар ва эҳтиёжларга ҳали сира жавоб бермайди.

Депутат **М. И. Йўлдошева** (Андижон область, Гулбоғ сайлов округи) ўз сўзида таъкидлаганидек, Коммунистик партия ва Совет ҳукумати кишиларнинг соғлиғи ҳақида, уларнинг самарали меҳнат қилиши учун қулай шароит яратиш ҳақида доимо ғамхўрлик қилиб келдилар ва тинмай ғамхўрлик қилмоқдалар. Хўжалик раҳбарлари ва касаба союз ходимлари меҳнатни муҳофаза қилиш, меҳнаткашларга медицина хизмати кўрсатиш учун давлат томонидан ажратилган маблағлардан ишнинг кўзини билиб фойдаланаётган, ички резерв ва имкониятларни қидириб топаётган жойларда намунали тартиб ўрнатилди, соғлом санитария-гигиена вазияти вужудга келтирилган.

Ўзбекистон касаба союзлари хилма-хил тарбия ишларини олиб бормоқдалар. Бу ишнинг марказида жамиятнинг ҳамма аъзоларида меҳнатга коммунистик муносабатда бўлиш туйғусини тарбиялаш, барча меҳнаткашлар онгини коммунизм қурувчисининг ахлоқ кодексидаги олижаноб принциплар даражасига етказиш масаласи турибди.

Олий Совет ушбу сессиясининг муҳокамасига «Республика аҳолисига маданий-маиший хизмат кўрсатишни яхшилаш тадбирлари тўғрисида»ги масаланинг қўйилиши Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг коммунизм қураётган совет кишиларининг тобора ошиб бораётган маданий-маиший эҳтиёжларини қондиришга доимо эътибор ва ғамхўрлик билан қараётганликларининг яна бир ёрқин далилидир, — деди депутат **С. М. Муҳамедов** (Андижон область, Мустаҳкам сайлов округи).

Кейинги йилларда республика маданий-оқартув муассасаларининг иши сезиларли даражада яхшиланди: уларнинг тармоқлари кенгайди, клублар ва кутубхоналарни малакали кадрлар билан мустаҳкамлаш юзасидан муайян ишлар қилинди.

Ҳозир Ўзбекистонда 100 дан ортиқ кутубхона, маданият университети, кинолекторийлар, шунингдек атеистлар уйлари, халқ китоб магазинлари жамоатчилик асосида ишлаб турибдилар.

Шу билан бирга, нотиқ қайд қилиб ўтганидек, шу нарсани очиқ тан олиш керакки, республика маданий-оқартув муассасалари ишининг савияси ва мазмуни коммунистик жамият қурилишини авж олдириш вазифаларидан жиддий равишда орқада қолмоқда.

Республика маданий-оқартув муассасаларининг кўплари қониқарсиз ишлаётганлигига, Маданият министрлиги ва унинг жойлардаги органлари бу муассасалар фаолиятига суст раҳбарлик қилаётганлиги асосий сабаб бўлмоқда. Чорвачиликда, узоқ яйловларда, узоқер участкаларида ишлаётган меҳнаткашлар ва уларнинг оилалари олдида маданий муассасаларнинг ходимлари айниқса катта қарздор бўлиб қолмоқдалар.

Республика маданият министри С. М. Муҳамедов республика маданий-оқартув муассасалари ходимларининг катта отряди номидан Ўзбекистон ССР Олий Советини ишонтириб айтдики, улар республика меҳнаткашларининг ўсиб бораётган маданий эҳтиёжларини тўлароқ қондириш учун ўзларининг бутун куч-ғайратларини сарфлайдилар.

Депутат **К. С. Поспелов** (Тошкент шаҳар, Октябрь сайлов округи) қайд қилиб ўтганидек, ишлаб чиқариш-техника ва хўжалик фаолияти соҳасидаги анча муваффақиятлар билан бир қаторда ишчиларнинг маиший шароитини яхшилаш, ишчилар ва уларнинг оила аъзолари учун соғайтириш тадбирларини, маданий дам олишни ташкил қилиш, физкультурани ривожлантириш, уй-жой, маиший шароитни яхшилаш йўлида кўп иш қилинди.

Бир йил ичида юзлаб ишчи ва хизматчиларнинг оилаларига янги квартиралар берилди. Квартираларни тақсимлаш системаси яхшиланди. Квартирага муҳтож кишиларнинг уй-жой шароитини цех комитетларининг комиссиялари текширади, навбат рўйхатлари умумий йиғилишларда муҳокама этилади ҳамда цех ва бўлимларнинг коллективларига маълум қилинади.

Партия ва касаба союз ташкилотлари меҳнаткашлар ўртасида тарбиявий ишларга алоҳида эътибор бермоқдалар. Бироқ, клубларимизнинг жуда ҳам кичик бўлганлиги ва истаган кишиларни сиғдира олмаганлиги корхона меҳнаткашларини оммавий-маданий ишларга янада кўпроқ жалб этишимизга ва физкультурачиларимизнинг ҳамда бадиий ҳаваскорлик тўгараклари қатнашчиларининг маҳоратини ошириш учун шарт-шароит яратиб беришимизга бирмунча тўсқинлик қилмоқда.

В. Ф. Барабаш (Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги Аҳолига маданий хизмат кўрсатиш бош бошқармаси бошлиғи) Узглавбит қилган ишларни гапириб берди.

— Коммунистик партия ва Совет ҳукумати кўрган тадбирлар натижасида кейинги йилларда Ўзбекистон аҳолисига маиший хизмат кўрсатиш анча яхшиланди. Бу соҳада Узглавбит корхоналарининг коллективлари кўпгина иш қилдилар.

Кейинги йиллар мобайнида аҳолига маиший хизмат кўрсатишнинг ҳажми қарийб бир ярим баравар кўпайди.

Тошкентда «Север» холодильникларини ремонт қилиб берадиган ихтисослаштирилган фабрика, Ленин номли якка тартибда кийим-бош тикиш фабрикаси, радио ва телевизорларни ремонт қиладиган «Голубой экран» фабрикаси барпо этилди.

Аҳолига маиший хизмат кўрсатишни яхшилаш юзасидан янги ташкилий тадбирлар республиканинг ҳамма областларида амалга оширилмоқда.

Бироқ республикамизда маиший хизмат кўрсатишнинг ҳозирги даражаси аҳолининг талабларини тўла қондирмаётир, замон талабларига жавоб бермаётир.

Узглавбит бошқармаси бир қанча ташкилий-техникавий тадбирларни ишлаб чиқди, бу тадбирларнинг бажарилиши маиший хизмат кўрсатишнинг аҳволини яхшилаб олишга ёрдам беради.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги юридик комиссиянинг раиси Х. Сулаймонова доклади

Депутат ўртоқлар! Ўзбекистон ССР Министрлар Совети республика Олий Советининг ушбу сессияси муҳокамасига қўйилган Ўзбекистон ССР Гражданлик ва Гражданлик процессуал кодексларининг лойиҳалари тўғрисида доклад қилишни топширди.

Совет халқи революцион назарияни энг муҳим амалий масалалар билан чамбарчас боғлаб олиб бориб, мамлакатимиз ҳаётида жуда катта революцион ўзгаришлар ясади. Мамлакатимиз иқтисодий ва маданий ҳаётининг прогрессив тарзда ривожланиши совет халқига йигирма йил мобайнида коммунизмнинг моддий-техника базасини яратиш вазифасини ўз олдига қўйиш имконини берди. Партия ана шу олижаноб мақсадни амалга оширишга Совет давлатининг бутун куч ва воситаларини сафарбар қилди.

Бутун халқимизнинг хоҳиш-иродасини ифодаловчи совет социалистик қонунчилиги ҳам социалистик ижтимоий муносабатларнинг секин-аста ривожланиб, коммунистик муносабатларга айланишига, СССР даги барча гражданлар учун моддий ва маънавий неъматлар мўл-кўллигини вужудга келтиришга, СССР гражданларини коммунизм руҳида тарбиялашга хизмат қилдирилмоқда.

Партия ва Совет ҳукумати социалистик қурилишнинг ҳамма босқичларида социалистик қонунчиликни мустаҳкамлашга ғоят катта аҳамият бериб келдилар. Бироқ, Сталин шахсига сиғиниш даврида социалистик қонунчиликка жиддий зарар етказилган эди. Шахсга сиғинишнинг зарарли оқибатларини бартараф этиш одил судловни амалга ошириш ва социалистик қонунчиликни мустаҳкамлаш ишида ижобий натижалар берди.

КПСС XXII съезди қарорларида ва партиянинг янги Программасида давлат ва ҳуқуқнинг, социалистик давлатнинг коммунистик ўз-ўзини бошқаришга ўсиб ўтишининг кўпгина масалалари ленинча таълимот асосида янгича қўйилди ва ҳал этилди, совет ҳуқуқини янада ривожлантириш, социалистик қонунчиликни ва ҳуқуқий тартибларни мустаҳкамлаш йўллари чуқур анализ қилиб берилди.

Ҳуқуқ ва социалистик қонунчилик проблемаси иқтисодий тараққиёт, коммунизмнинг моддий-техника базасини яратиш, ижтимоий муносабатларни такомиллаштириш ва янги одамни тарбиялаб етиштириш вазифалари билан чамбарчас боғланган ҳолда кўриб чиқилмоқда.

Инсоннинг янги коммунистик маънавий қиёфасини вужудга келтириш процесси «одам одамга дўст, ўртоқ ва биродар» деган инсонпарварлик принципини ҳаётда барқарор қилиш йўли билан боради. Бу ишни амалга оширишда совет ҳуқуқининг тарбиявий функцияси, унинг интернационал мазмуни ва инсонпарварлик характери катта роль ўйнайди.

Социалистик ҳуқуқнинг интернационал характери аввало шу нарсада намоён бўладики, у ўзининг бутун мазмуни билан бутун халқнинг манфаатларини акс эттиради. Миллий масала ҳақидаги марксча-ленинча таълимот совет социалистик ҳуқуқининг энг муҳим асосини ташкил қилади.

Совет ҳуқуқи бутун совет халқининг, барча социалистик миллатларнинг манфаатлари бир эканлигини ифодалайди. Шунинг учун ҳам кодексларнинг ушбу лойиҳаларини тузувчилар социалистик интернационализм принципларига ва республикамизнинг ўзига хос хусусиятларига зўр ҳурмат билан қарадилар.

ССР Иттифоқи ва иттифоқчи республикаларнинг гражданлик қонунлари асослари ва Гражданлик судлов ишларини юритиш Асослари СССР Олий Совети томонидан 1961 йил 8 декабрда қабул қилинган эди. Республикада Гражданлик ва Гражданлик процессуал кодекслари лойиҳаларини тайёрлаш ишлари 1957 йилдаёқ бошлаб юборилган эди. Бу лойиҳаларни тайёрлашга юқори малакали юристлар — олимлар ва практик ходимлар жалб қилинди. Бу кодексларнинг лойиҳалари давлат, жамоат ва илмий муассасалар ва ташкилотларда чуқур ўрганилди ва муҳокама қилинди, ССР Иттифоқи ва иттифоқчи республикалар министрликлари, бошқармалари, илмий-тадқиқот муассасаларидан, олий ўқув юртларидан тушган ҳамма мулоҳазалар ва таклифлар ўрганиб чиқилди ва уларни кўплари эътиборга олинди.

Ана шу жуда катта ишлар натижасида биз Ўзбекистон ССР Гражданлик ва Гражданлик процессуал кодексларининг янги лойиҳаларини вужудга келтирдик. Бу кодекслар коммунизм қурилиши авж олдирилган шароитда совет жамиятини ривожлантириш вазифаларига, социалистик ижтимоий муносабатларни янада ривожлантириш вазифаларига тўла жавоб беради, кодексларнинг лойиҳалари иттифоқ Асосларига батамом мос бўлиб, шунингдек республикалар компетенциясига тааллуқли масалаларни ҳам ҳал қилади.

Лойиҳаларни ишлаб чиқиш вақтида иттифоқчи республикаларнинг Гражданлик ва Гражданлик процессуал кодексларида бир хилда ҳал қилиниши лозим бўлган масалалар юзасидан СССР Министрлар Совети ҳузуридаги юридик комиссия тавсияларининг ҳаммаси ҳисобга олинди.

Гражданлик ҳуқуқи ягона совет социалистик ҳуқуқининг бир тармоғи бўлиб, мулкий бўлмаган баъзи шахсий муносабатлар билан бир қаторда мулкий муносабатларни ҳам ҳимоя қилади, бу мулкий муносабатларда эса гражданлар ҳам, давлат, колхоз, кооператив ёки бошқа жамоат ташкилотлари ҳам иштирок этишлари мумкин.

Ўзбекистон ССР Гражданлик кодексининг лойиҳаси саккиз бўлимдан иборат бўлиб, унда 46 боб ва 631 модда бор. Гражданлик кодекси лойиҳасининг кириш қисмида давлатимиз қадам қўйган ҳозирги даврга қисқача сиёсий характеристика берилади, ана шу даврнинг вазифалари баён қилинади, шунингдек совет гражданлик қонунлари коммунизм қуриш вазифаларини ҳал этишга актив ёрдам беришга даъват этилганлиги кўрсатилади.

Биринчи бўлим — «Умумий қоидалар»да гражданлик қонунларининг умуман Гражданлик кодексига ва алоҳида ҳар бир бўлимга характеристика берувчи ва уларнинг вазифаларини белгиловчи энг муҳим қоидалари тўпланган.

Лойиҳада гражданлик ҳуқуқи ва бурчларига эга бўлиш қобилияти ҳамма гражданлар учун баббаравар эътироф қилинади, деб кўзда тутилади.

Қонунга мувофиқ, гражданлар шахсий мулкка эга бўла оладилар, турар-жой ва бошқа мулклардан фойдаланиш, мулкка ворис бўлиш ва мерос қолдириш, фан, адабиёт ва санъат асарларига автор бўлиш, кашфиёт ва ихтиро, рационализаторлик таклифларига автор бўлиш ҳуқуқига, шунингдек бошқа мулкий ва мулкий бўлмаган шахсий ҳуқуқларга эга бўлишлари мумкин.

Лойиҳани тузувчилар Ўзбекистонда қишлоқ хўжалик маҳсулотлари асосан суғориладиган ерларда етиштирилишини, шу сабабли сувдан фойдаланиш муносабатлари алоҳида аҳамиятга эга эканлигини ҳисобга олиб, бу муносабатлар алоҳида қонунлар билан тартибга солинади, деб кўрсатдилар.

Лойиҳанинг энг муҳим бўлимларидан бири «Мулкий ҳуқуқлар» деб аталадиган иккинчи бўлимдир. Бу бўлимда қонун Асосларига мувофиқ илгари қонунда бевосита ифода этилмаган кўпгина принципиал қоидалар мустаҳкамланади. Бу бўлимда давлат мулки, колхоз мулки, бошқа кооператив ташкилотлар ва уларнинг бирлашмалари мулки, касаба союзлари ва бошқа жамоат ташкилотлари мулкининг ҳуқуқий объектлари доираси, шунингдек шу мулкларни тасарруф қилиш ва улардан даъвони ундириш тартиблари кўрсатиб ўтилади.

Гражданларнинг шахсий мулки хусусида лойиҳада гражданлик қонунлари асосларида кўрсатилган шахсий мулкнинг истеъмолга хос мулк эканлиги ҳақида қоида таъкидланади. Бу қоидага кўра, гражданларга тегишли хусусий мулк меҳнатсиз даромад олиш учун хизмат қилиши мумкин эмас. Гражданлик кодекси лойиҳасидаги бу қоида буржуа психологиясининг қолдиқларига ва хусусий мулкчилик тенденцияларига қарши қаратилгандир.

Лениннинг Гражданлик ҳуқуқларидан Совет давлати манфаатларига қарши фойдаланиб бўлмайди, деган кўрсатмалари ана шу бўлим нормаларида ҳам ўз ифодасини топган.

Лойиҳа учинчи бўлимининг нормалари социалистик ташкилотлар ўртасида ҳам, гражданлар ўртасида ҳам юзага келувчи турли мажбуриятларни тартибга солишга бағишланади. Корхоналар ва ташкилотларнинг маҳсулотларни ўз вақтида етказиб бермаганлиги учун ва маҳсулотларнинг сифатига ва тўла комплектли бўлишига риоя қилмаганлик учун жавобгарлиги белгиланади.

Гражданлик кодекси лойиҳасининг нормалари план топшириқларининг қатъий бажарилиши зарурлигини белгилайди, халқ хўжалигининг давлат ва колхоз секторлари ўртасидаги иқтисодий алоқаларни ривожлантиришга, мулкий манфаатларнинг ва шу билан боғлиқ бўлган совет гражданлари манфаатларининг таъминланишига ёрдам беради.

Авторлик ҳуқуқи тўғрисидаги бўлим аслида суд ва идоралар практикасини ҳисобга олгани ҳолда ҳозир амалда бўлган Умумиттифоқ ва Ўзбекистон ССР қонунларини кодекслаштиради.

Бешинчи ва олтинчи бўлимлар авторнинг кашфиёт ва ихтироларга нисбатан ҳуқуқларига оид масалаларни тартибга солади.

Еттинчи бўлим қонун Асосларининг мерос ҳуқуқи бўйича Асосларнинг нормаларини тўла равишда ифодалайди ҳамда иттифоқчи республикаларнинг қонунлари учун Асосларда белгиланган доирада бошқа нормаларни ҳам белгилайди.

Лойиҳанинг охирги саккизинчи бўлими чет элликлар ва гражданлиги бўлмаган шахсларнинг ҳуқуқ қобилияти масалаларига, чет эл давлатлари қонунларини, халқаро битимлар ва шартномаларни татбиқ қилиш масалаларига бағишланган.

ССР Иттифоқи ва иттифоқчи республикаларнинг гражданлик судлов ишларини юритиш Асосларида суд ишлари юритишнинг умумий принциплари белгиланган. Бу асослар иттифоқчи республикаларга ҳар бир республиканинг миллий хусусиятларини ва бошқа хусусиятларини ҳисобга олган ҳолда бу принципларни конкретлаштириш ҳуқуқини беради, Ўзбекистон ССР Гражданлик процессуал кодексининг лойиҳасида Асосларга биноан иттифоқчи республикаларнинг ўзига ҳавола қилинган гражданлик суд юритиш масалалари ҳам тартибга солинган.

Янги лойиҳа кўп йиллардан бери суд практикасида ўзини оқлаган ва ҳозир амалда бўлган социалистик одил судлов принципларини сақлаб қолади ва айни вақтда суд ишлари юритишни янада демократлаштиришга, гражданлар ва ташкилотлар ҳуқуқини ҳимоя қилиш гарантиясини кенгайтиришга, қонунчилик ва ҳуқуқ тартибларини мустаҳкамлашга қаратилган қоидаларни киритади.

Лойиҳани тайёрлаш вақтида биз Лениннинг Совет давлати учун хўжалик соҳасидаги ҳамма нарсалар хусусий эмас, балки оммавий-ҳуқуқий нарсалардир, деб айтган қоидасига амал қилдик. Лениннинг бу кўрсатмаси кодекс лойиҳасини кўпгина нормаларида, жумладан суд ва прокуратуранинг актив роли ҳақидаги, гражданлик ишларини қўзғатишда, бу ишларнинг судда кўрилаётган вақтда жамоатчиликнинг иштироки тўғрисидаги нормаларда ўз аксини топган.

Лойиҳа олти бўлимдан иборат бўлиб, унда 44 боб ва 459 модда бор.

Биринчи бўлим—«Умумий қоидалар»да гражданлик судлов ишларини юргизишнинг вазифалари ифодалаб берилган. Бу бўлим гражданлик процессининг деярлик ҳамма моддалари учун умумий бўлган нормаларни тартибга солади.

Лойиҳанинг иккинчи бўлими судда ишларни кўришга бағишланган. Амалдаги кодексга нисбатан бундаги янгилик шундан иборатки, 210-моддада баён қилинган норма иш кўриб бўлинганидан кейин дарҳол қарор чиқарилиши кўзда тутилади. Амалдаги кодексга нисбатан бу бўлимда бошқа кўпгина нормалар баён қилинган. Бу нормалар процесснинг мана шу босқичида ишларни кўриш тартибини батафсил белгилаб беради.

Кассация фаолиятининг процессуал тартиби тўғрисидаги қоидалар учинчи бўлимда баён қилинган.

Ишга доир далиллар тўплаш ёки далилларни қўшимча текшириш талаб қилинмаган тақдирда, ишнинг ҳолати биринчи инстанция суди томонидан тўла ва аниқ белгиланган, лекин моддий ҳуқуқ нормаларини татбиқ қилишда хатога йўл қўйилган тақдирда кассация инстанцияси ҳар қандай иш юзасидан янги қарор чиқаришга ҳақли эканлиги лойиҳада қатъий қилиб белгиланган муҳим қоидадир. Бу қоида биринчи инстанция судларини иш юзасидан фактларни иккинчи марта текширишдан қутқаради.

Тўртинчи бўлимда шу нарса кўзда тутилганки, қонуний кучга кирган суд ҳал қилув қарорлари, ажримлар ва қарорлар протест киритишга ҳақли бўлган судьялар ва прокурорларнинг протестлари бўйича суд назорати тартибида қайта кўриб чиқилиши мумкин.

Бешинчи бўлимда процесснинг айрим босқичи тариқасида ижро қилиниш учун муштарак аҳамиятга эга бўлган нормалар баён қилинган. Лойиҳада дарҳол ижро этилиши лозим бўлган суд ҳал қилув қарорлари кўрсатиб ўтилган.

Олтинчи бўлим чет эл гражданларининг ва гражданлиги бўлмаган шахсларнинг гражданлик процессуал ҳуқуқларига, чет давлатларга бўлган даъволарга, чет эл судларининг суд топшириқлари ва қарорларига, халқаро шартномаларга ва битимларга бағишланган. Булар ҳам ССР Иттифоқи ва иттифоқчи республикалар гражданлик суд ишларини юритиш асосларига мувофиқ равишда баён қилинган.

Республиканинг энг муҳим қонунлари лойиҳалари Олий Советнинг кўриб чиқишига тақдим этилганлиги мамлакатимиз ҳаётининг энг зарур эҳтиёжларига, коммунизм қурилишининг улуғ ишига мос бўлиб тушади. Ўзбекистон ССР Олий Совети томонидан қабул қилинадиган бу янги Кодекслар давримизнинг ақл-идроки, орномуси ва виждони бўлган шонли Коммунистик партиямизнинг улуғ идеяларини амалга ошириш ишига хизмат қилади.

Суратда: Тошкент кабель заводи контроль кабелига полиэтилен изоляция қоплайдиган ярим автоматик линия участкаси. Любовь Мишина бу мураккаб линияни муваффақиятли бошқармоқда.

В. Артиманов фотоси.

ОЛТИНЧИ ЧАҚИРИҚ ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ БИРИНЧИ СЕССИЯСИ

Ўзбекистон ССР Олий Совети қонун лойиҳалари тайёрлаш комиссияси раиси депутат А. А. Хўжаевнинг қўшимча доклади

Депутат ўртоқлар! Совет Иттифоқи Коммунистик партияси миллий сиёсатнинг ленинча принципларини амалга ошира бориб, иттифоқчи республикаларда қонун чиқаришни ривожлантириш тўғрисида ҳамиша ғамхўрлик қилмоқда. КПСС Марказий Комитетининг ташаббуси билан СССР Олий Совети иттифоқчи республикалар судларининг тузилиши ва суд ишларини юритиш тўғрисида қонунлар чиқаришни, шунингдек гражданлиқ кодексларини ва жиноят кодексларини қабул қилишни иттифоқчи республикаларнинг ихтиёрига ўтказиш тўғрисида 1957 йил 11 февралда Қонун қабул қилди.

Гражданлик қонунлари чиқариш совет қонунлар чиқаришнинг умумий системасида муҳим ўринни эгаллайди. Гражданлик қонунлари иқтисодий турмушнинг асосий тармоқларидан бирини — мулкий муносабатларни тартибга солиб туриши лозим. Қонунлар чиқаришнинг бу тармоғи социализмнинг объектив иқтисодий қонунларидан тағин ҳам самаралироқ фойдаланишга, социалистик экономикани янада ривожлантиришга, халқ фаровонлигини оширишга эришишга ёрдам беради.

Республикамизда Гражданлик кодексини ва Гражданлик процессуал кодексини тайёрлаш соҳасида катта иш қилинди. Бу кодекслар коммунистик қурилишни муваффақиятли амалга оширишда муҳим роль ўйнаши лозим. Ўзбекистон ССР Олий Советининг Қонун лойиҳалари тайёрлаш комиссияси шу лойиҳаларни кўриб чиқиб, асосий қоидаларини тўғри деб, уларнинг Коммунистик партия янги Программасига ва КПСС XXII съездининг қарорларига, Гражданлик қонунлари чиқариш Асосларига мувофиқ ҳамда СССР ва иттифоқчи республикаларнинг суд ишларини юритиш асосларига ва СССРнинг бошқа қонунларига мувофиқ ишлаб чиқилган, деб ҳисоблайди.

Шу билан бирга, Комиссия мазкур кодексларнинг лойиҳаларига доир қуйидаги таклифларни Олий Советга тақдим этишни зарур деб ҳисоблайди.

Комиссия Гражданлик кодекси лойиҳасининг 25-моддасини, қай тартибда вужудга келиши қонунларда кўзда тутилмаган жамоат ташкилотлари шу ташкилотларнинг уставларида белгиланган тартибда тузилади, деган кўрсатма билан тўлдиришни зарур деб ҳисоблайди.

Социалистик жамият гражданларининг шахсий мулк ҳуқуқларининг энг муҳим принципларидан бири — шахсий эҳтиёжларини қондирмоқ учун турар уйдан фойдаланиш принципи шу кодекс лойиҳасининг 124-моддасида мустаҳкамланган. Мана шу турар уйдан ёки дачадан меҳнатсиз даромад олиш учун фойдаланилган тақдирда меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Совети ижроия комитетининг талаби билан ўша турар уй ёки дача меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Совет ижроия комитетининг даъвоси билан суднинг қарорига биноан пул тўланмай олиниши керак. Комиссия шу қоидаларга қўшилган ҳолда, гражданларнинг ҳуқуқларини муҳофаза қилиш мақсадида шу модданинг учинчи қисмида, турар уй ёки дачалар амалдаги қонунларда кўрсатилган ҳамма шартларга риоя қилинган ҳолда ижарага берилганида бу турар уйлар ва дачаларнинг пул тўланмасдан олинишига йўл қўйилмайди, деб белгилаб қўйишни таклиф этади. Шу сабабли, комиссия Ўзбекистон ССР Министлар Советидан гражданларга шахсий мулк ҳуқуқида тегишли бўлган уйлардаги ва дачалардаги биноларнинг ижарага бериш шартларини тартибга солувчи махсус норматив қарорлар чиқаришни илтимос қилишни зарур деб ҳисоблайди.

Маълумки, Гражданлик қонунлари чиқариш асосларининг 25-моддасига мувофиқ, граждан ва унинг оиласи фақат битта турар уйга эгалиқ қилади. Кодекс лойиҳасининг шу моддасини, кичикроқ уйи бўлган гражданнинг оиласи кўпайиб кетган тақдирда шу оилага зарур бўлган каттароқ майдонни сотиб олишига ва ортиқча уйни сотишига рухсат берадиган қоида билан тўлдирилсин деган таклиф киритилади.

Гражданлик кодекси лойиҳасида социалистик ташкилотларнинг мулкий муносабатларини тартибга солувчи масалаларга анча ўрин берилган. Шундай қилиниши мутлақо тўғри. Шу билан бирга комиссия социалистик корхоналарнинг ҳуқуқларини тағин ҳам кўпроқ кенгайтиришни зарур деб ҳисоблайди.

Республикамизда колхозлар, давлат ва кооператив ташкилотлари ўртасидаги хўжалик алоқаларининг янги формалари—умумий хўжалик мақсадларига эришмоқ учун шу ташкилотларнинг биргаликда иш олиб бориши сингари янги формалар кейинги вақтларда авж олиб кетди. Шу муносабат билан комиссия Гражданлик кодексига мана шундай биргаликда қилинадиган ишлар тўғрисида махсус боб киритишни ва бу бобда, биргаликда иш олиб бориш тўғрисида тузилган шартномага мувофиқ, томонлар умумий хўжалик мақсадларига эришмоқ учун, чунончи, колхозлараро корхоналар ёки муассасалар, давлат-колхоз корхоналари ёки муассасалари (юридик шахс бўлган ташкилотларнинг оператив бошқаришига бериб қўйилмайдиган корхоналар ёки муассасалар) қуриш ва улардан фойдаланиш, сув хўжалиги ва ирригация иншоотлари ва қурилишлари барпо этиш, йўллар, спорт иншоотлари, мактаблар, туғруқхоналар ва шу сингариларни қуриш ва улардан фойдаланиш учун биргаликда ҳаракат қилиш мажбуриятини ўз зиммаларига оладилар, деб кўрсатиб ўтишни таклиф қилади.

Комиссия меросхўрларни доимий яшайдиган ва айрим яшайдиган меросхўрлар деб иккига бўлишдан воз кечишни мақсадга мувофиқ деб ҳисоблаб, Гражданлик кодекси лойиҳасининг 606- ва 607-моддаларини бирлаштиришни ва бу моддани қуйидаги таҳрирда баён қилишни таклиф этади: «Меросхўр мерос мулкни ҳақиқатда бошқаришга ёки шу мерос мулкни эгаллашга киришганида ёхуд мерос очилган жойдаги нотариал органга меросни қабул қилиб олиш тўғрисида ариза берганида шу вақтдан бошлаб у меросни қабул қилиб олди, деб ҳисобланади».

Комиссия мерос бўлиб ўтган турар уйни рўйхатга олиш қоидалари бажарилмаганлиги учун санкция тариқасида шу турар уйни мусодара қилишни нотўғри деб ҳисоблайди ва Гражданлик кодекси лойиҳасидаги 520-модданинг охирги, 5-қисмини қуйидаги таҳрирда баён қилишни таклиф этади: «Турар уйни ёки турар уйнинг бир қисмини мерос тариқасида қабул қилиб олган меросхўрлар мерос очилган кундан бошлаб бир йил ичида шу турар уйни ёки унинг бир қисмини меҳнаткашлар депутатлари Советининг ижроия комитетида рўйхатдан ўтказишга мажбурдирлар».

Гражданлар ҳуқуқларининг гарантияларини кучайтириш мақсадида Гражданлик процессуал кодекси лойиҳасининг 58-моддасини, томонларнинг ёки учинчи шахснинг ишда шахсан қатнашганлиги уларни шу иш бўйича вакилга эга бўлиш ҳуқуқидан маҳрум қилмайди, деган қоида билан тўлдириш, шунингдек 62-моддада, суд қарори устидан шикоят бериш ҳуқуқи вакилнинг ишончномасида махсус кўрсатиб ўтилиши лозимлигини айтиб ўтиш таклиф қилинади.

Шу кодекс лойиҳасининг 209-моддасида, ишда қатнашувчи шахслар ва вакиллар суд мажлисининг протоколи билан танишиб чиқишга ҳақлидирлар ва протокол имзоланган кундан бошлаб уч кун ичида протокол тўғрисида ўзларининг ёзма мулоҳазаларини беришлари ва бу ёзма мулоҳазада протокол нотўғри ёзилганлигини ёки тўлиқ бўлмаганлигини кўрсатишлари мумкин дейилади. Раислик қилувчи берилган мана шу ёзма мулоҳазаларга қўшилмаган тақдирда, бу мулоҳазалар суд муҳокамасига олиб чиқилади. Шу мулоҳазаларни кўриб чиқмоқ учун беш кунлик муддат белгилаш таклиф қилинади.

Судьялар кенгашининг махфийлигини таъминлаш мақсадида, кенгаш вақтида айтилган фикрларни ошкор қилишлари мумкин эмас, деб белгилаб қўйиш таклиф қилинади.

Лойиҳалардаги айрим моддаларга баъзи бир таҳририй аниқликлар ва қўшимчалар киритилди, шунингдек Ўзбекистон ССР Гражданлик кодекси ва Гражданлик процессуал кодекси лойиҳаларидаги баъзи қоидаларни шу дамгача белгиланган қоидаларни такрорловчи нормалар деб чиқариб ташлаш ёки бир-бирига қўшиш таклиф қилинади.

Мутлақо равшандирки, янги қонунлар коммунистик қурилиш вазифаларини ҳал этишга актив ёрдам бериши лозим. Бу қонунлар социалистик хўжалик системасини ва социалистик мулкни мустаҳкамлашга, гражданларнинг моддий ва маданий манфаатларини муҳофаза қилишга ҳамда шу манфаатларни бутун жамият манфаатлари билан тўғри қўшиб олиб боришга ёрдам беради.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг Қонун лойиҳалари тайёрлаш комиссияси Ўзбекистон ССР Гражданлик кодексининг ва Гражданлик процессуал кодексининг лойиҳалари айтиб ўтилган қўшимчалар ва тузатишлар билан бирга тасдиқлансин ва бу кодекслар 1964 йил 1 январдан бошлаб кучга киритилсин, деб таклиф киритади. 1964 йил 1 январга қадар Гражданлик кодекси ва Гражданлик процессуал кодекси сингари муҳим қонунларнинг кучга кириши билан боғлиқ бўлган зарур тайёргарлик ишларининг ҳаммаси бажарилиши лозим. **(Қарсаклар).**

Ўзбекистон ССР Гражданлик ва Гражданлик процессуал кодексларини тасдиқлаш тўғрисидаги масала юзасидан музокаралар

Ўзбекистон ССР Гражданлик ва Гражданлик процессуал Кодексларини тасдиқлаш масаласи юзасидан бўлган музокараларда депутат **О. Умаров** (Самарқанд область, Ленин сайлов округи) сўзга чиқиб дедики, гражданлик қонунлари совет қонунларининг умумий системасида муҳим ўрин тутади ва иқтисодий ҳаётнинг асосий тармоқларидан бирини—мулкий муносабатларни тартиблаштириши лозим. Қонунларнинг бу тармоғи социализмнинг иқтисодий қонунларидан самаралироқ фойдаланишга, социалистик экономиканинг янада ривожланишига ва халқ фаровонлигини юксалтиришга эришишга имкон беради.

Биз қабул қиладиган процессуал Қонунда совет процессуал ҳуқуқининг демократик принциплари кенг характерлаб берилган. Қонунда гражданлик ишлари бўйича одил судлов фақат суд томонида ҳамда барча гражданларнинг ўз ижтимоий, мулкий аҳволи ва мансабидан, миллати ва ирқидан, диний эътиқодларидан қатъий назар Қонун ва суд олдида тенглиги асосида амалга оширилиши таъкидланади.

Қабул қилинадиган Гражданлик ва Гражданлик процессуал кодекслари улуғ Лениннинг кўрсатмаларига ва КПСС Программасига тамомила мувофиқ равишда гражданлик суд ишларини юритишда жамоат ташкилотлари ва меҳнаткашлар коллективларининг кенг иштирок этишини кўзда тутади. Ҳозирги вақтда, социалистик жамият шароитида гражданлар ўртасидаги ҳар хил низолар ва келишмовчиликлар тобора кўпроқ ҳолларда жамоатчилик кучи билан бартараф қилинмоқда. Жамоатчилик, касаба союзлари, комсомол, ўртоқлик судлари низолар ва келишмовчиликларни бартараф қилишга ёрдам бериш билан катта тарбиявий ишни бажармоқдалар.

Депутат **М. Мақсумов** (Тошкент область, Пушкин сайлов округи) дедики, сессия муҳокамасига тақдим этилган республикамиз Гражданлик ва Гражданлик процессуал кодекслари лойиҳалари Ўзбекистон ССРда гражданлик-ҳуқуқий муносабатларни мукаммал ва равшан тартиблаштиради.

Гражданларнинг ва ташкилотларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тўғрисида суднинг ҳар томонлама ғамхўрлиги Гражданлик процессуал кодекси лойиҳасининг муҳим демократик хусусиятларидан биридир. Шу мақсадни кўзлаб, суд зиммасига манфаатдор шахсларга уларнинг процессуал ҳуқуқларини тушунтириб бериш ва бу ҳуқуқларнинг амалга оширилишига ёрдам қилиш вазифаси юкланади.

Ленин партияси ва Совет давлати ўз фаолиятларида киши тўғрисида ғамхўрлик қилишга асосий эътибор бермоқдалар. Бу ҳол республиканинг Гражданлик процессуал кодекси лойиҳасида ҳам, Гражданлик кодекси лойиҳасида ҳам ўзининг ёрқин ифодасини топди.

Депутат **Р. Абдуллаева** (Самарқанд область, Қўйтош сайлов округи), биз совет халқининг ҳаётида кейинги йилларда рўй берган катта воқеаларнинг шоҳидларимиз, деди.

Мамлакатимизда коммунистик жамият қуриш учун кураш ҳамма совет кишиларидан юксак уюшқоқлик, жипслик ва интизомлиликни талаб қилади. Бизнинг совет гражданлик қонунларимиз ана шу вазифаларни ҳал этишга актив ёрдам бериши лозим.

Ушбу сессия муҳокамасига тақдим этилган Гражданлик ва Гражданлик процессуал кодекслар лойиҳалари давлат нуқтаи назаридан ва сиёсий жиҳатдан катта аҳамиятга эга.

Ўзбекистон ССР Гражданлик кодекси лойиҳаси гражданларнинг моддий ва маданий манфаатларини ҳимоя қилишга, бу манфаатларни бутун жамият манфаатлари билан бирга тўғри боғлаб олиб боришга, фан, техника, адабиёт ва санъат соҳасида ижодий ташаббускорликни ривожлантиришга биринчи даражали аҳамият беради.

Одам одамга дўст, ўртоқ ва биродар бўлган бизнинг давлатимизда бир қанча масалалар кенг жамоатчилик орқали ҳал қилинади. Кишиларни тарбиялашда, жамоат тартибини ва қонунчилигимизни бузувчиларга қарши курашда ўртоқлик судларининг, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг роли кейинги йилларда анча ўсди. Шу сабабли биз Гражданлик кодекси лойиҳасида ССР Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР қонунлари билан белгиланган ҳолларда ва тартибда гражданларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилишда ўртоқлик судларининг, касаба союз ва бошқа жамоат ташкилотларининг роли уқтириб кўрсатилганлигини табриклаймиз.

Ўзбекистон ССР Гражданлик кодексининг 119-моддасида гражданларнинг шахсий фойдаланишидаги мол-мулкдан меҳнат қилмай даромад олиш учун фойдаланилишига йўл қўйилмаслиги кўзда тутилади. Биз текинхўрларга қарши, совет гражданлик қонунларининг демократизмидан ўзларининг тамаъгирлик мақсадларида фойдаланувчи кишиларга қарши кураш олиб боришни талаб қиладиган нормаларнинг қабул қилинишини тамомила табриклаймиз.

Мен кодексларни тасдиқлаш ҳақидаги таклифни қувватлайман ва шу билан бирга қуйидаги таклифни киритаман:

Гражданлар ўз мулкларини муайян ижтимоий фойдали мақсадлар учун давлат, кооператив ёки жамоат ташкилотларига текин топширадиган ҳоллар амалда, турмушда кўпинча бўлиб туради. Ана шу муҳим гражданлик-ҳуқуқий қоида кодекс лойиҳасида акс эттирилиши лозим.

Олий Советнинг янги Гражданлик ва Гражданлик процессуал кодексларини қабул қилиши республикамизда қонунларни янада мукаммаллаштириш йўлидаги муҳим қадам бўлади.

Депутат **Д. Ешимбетов** (Қорақалпоғистон АССР, Тахиатош сайлов округи) бундай деди:

— Сессия муҳокамасига тақдим этилган Гражданлик ва Гражданлик процессуал кодексларнинг лойиҳалари ижтимоий ҳаётнинг ҳамма асосий соҳаларини акс эттиради, Ўзбекистон ССР гражданлари эга бўлган шахсий ва мулкий ҳуқуқларнинг бойлиги ва кўп тарафламалигини яққол кўрсатади. Лойиҳалар КПСС Программасига мувофиқ ишлаб чиқилган ва давлатимиз иқтисодий сиёсатининг йўналишини акс эттиради.

Илгари амалда бўлган кодексда Конституцияга мувофиқ, мамлакатимизда социалистик мулкнинг икки формаси — давлат мулки ва кооператив-колхоз мулки борлиги кўрсатилган эди. Кодекс лойиҳасида жамоат ташкилотларининг мулки хам социалистик мулк эканлиги таъкидланади. Шунингдек колхозлараро ташкилотлар ва уларнинг бирлашмалари, шунингдек давлат-колхоз ва давлат-кооператив ташкилотларининг юридик шахс сифатида мавжудлиги қонун билан мустаҳкамланди. Бу ҳол колхоз мулкининг давлат мулки билан яқинлашиш процессига сўзсиз ёрдам беради.

Қорақалпоғистон меҳнаткашлари граждан ишлари бўйича одил судловни таъминлашнинг ҳозирги талабларига мувофиқ бўлган ва гражданларнинг қонун билан белгиланадиган ҳуқуқлари амалга оширилишини таъминлайдиган бу қонун лойиҳаларини якдиллик билан маъқуллайдилар.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети томонидан ушбу сессия муҳокамасига тақдим этилган Гражданлик ва Гражданлик процессуал кодексларининг лойиҳалари,— деди депутат **Т. А. Жалилов** (Қорақалпоғистон АССР, Шуманой сайлов округи),— СССР Олий Совети томонидан 1961 йил декабрида қабул қилинган ССР Иттифоқи ва иттифоқчи республикаларнинг гражданлик қонунлари ва гражданлик судлов ишларини юргизиш асосларига тамомила мувофиқ равишда ишлаб чиқилган.

Партиямизнинг КПСС XXII съездида белгилаб берилган ҳамда жамоатчиликни жамоат тартибини сақлашга, гражданларни ва давлат аппарати ходимларини совет қонунига, социалистик жамият қоидаларига, коммунизм қураётган жамиятнинг ахлоқ принципларига чинакам ҳурмат билан қараш руҳида тарбиялашда актив қатнашишга жалб этишга қаратилган йўли Гражданлик процессуал кодекси лойиҳасида ўз ифодасини топмоқда.

Гражданлик процессуал кодекси лойиҳасида кўзда тутилган ва қонун бузиш ҳолларининг олдини олишга қаратилган нормалар партия томонидан милиция, прокуратура ва суд органлари олдига қўйилган вазифани— социалистик қонунчиликка қаттиқ амал қилинишини таъминлаш, ҳуқуқ тартибини бузиш ҳолларини тамомила йўқотиш, жиноятларни тугатиш ва бу жиноятларни келтириб чиқарадиган ҳамма сабабларни бартараф қилиш вазифасини бажаришга сўзсиз ёрдам беради.

Муҳокама қилинаётган қонун лойиҳаларида Совет давлати ва социалистик мулк асосларини, совет гражданларининг ҳуқуқлари, қадр-қиммати ва шаънини қўриқлаш масалаларида социалистик гуманизм янада ривож топди.

Гражданлик кодексининг лойиҳаси совет халқининг ижтимоий фойдали меҳнат билан шуғулланмайдиган ва меҳнат қилмай, хусусий мулкдан даромад оладиган кишиларга қарши қатъий кураш олиб бориш иродасини ифодалаб, меҳнат қилмай топган даромадлар ҳисобига сотиб олинган ёки даромад олиш учун фойдаланилаётган мулкнинг мусодара қилинишини кўзда тутадиган нормани белгилайди. Алимент даъволари бўйича тегишли тўловларни гражданларнинг омонат кассаларидаги пулларидан ундириб олишга йўл қўядиган қоида катта амалий аҳамиятга эга бўлади.

Депутат Жалилов кодекслар лойиҳаларини тасдиқлаш ҳақидаги таклифни қувватлаб, хазина топган учун мукофот олиш ҳуқуқи тўғрисида Гражданлик кодексига қўшимча киритишни таклиф этди.

ТАРАДДУД

Экиш кампаниясига саноқли кунлар қолди. Мўл ҳосил етиштираман деган деҳқон ҳозир ҳамма нарсани тахт қилиб қўяди. Ахир ҳар ишнинг ўз мавруди бўлади-да!

Ҳозирги кунларда Гулистон ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Ленинград» колхозида дала ишлари қизитиб юборилган. Хўжаликнинг 1500 гектар пахта майдони аллақачон шудгор қилиниб, «мижози тортган» ерларга яхоб берилди. Далага 2500 тоннадан ортиқ маҳаллий ўғит ташиб чиқарилди. Трактор ва бошқа қишлоқ хўжалик машиналари тўла ремонтдан чиқарилди.

Колхознинг Энгельс участкасидаги М. Шодмонов бошчилик қилаётган бригада аъзолари кунига 100—150 метр ариқ зовурни тозалаб бошқаларга намуна бўлмоқдалар.

«Коммунизм», Қаҳрамон Аҳмедов номли колхозларда ҳам ариқ-зовурларни тозалаш иши жадал олиб борилмоқда.

Ҳ. ХАЛИЛОВ.

БЕДА ЭКИЛДИ

Чорвачиликнинг озуқа базасини мустаҳкамлаш учун курашаётган «Фарҳод» совхозининг иккинчи бўлими ишчилари бир қатор тадбирларни амалга оширмоқдалар. Жумладан, бу йил 600 гектар майдонга беда экиш планлаштирилган эди. Ем-хашакнинг тўйимлилигини ошириш мақсадида беда, арпа ва сули билан аралаштириб сепилмоқда.

Шунингдек 3-«Боёвут» совхози меҳнаткашлари ҳам ем-хашакни кўпайтириш учун курашиб, 250 гектар ерга нўхат экдилар. Дастлаб экилган ерларда нўхат бир текис қийғос униб чиқди.

Б. ТЕМИРОВ.

ТОМЧИ ТОШ ТЕШАР

ОҚҚЎРҒОНДА ЭКИШГА ТАЙЁРГАРЛИК СУСТ

Бу йил Оққўрғон районининг пахтакорлари олдида жуда катта ва шарафли вазифалар турибди. Улар она-Ватан омборини 56 минг тоннага яқин «оқ олтин» билан бойитишга сўз беришди. «Сўзига амал қилиш — марднинг иши, айтилган сўз — отилган ўқ!» деган сўзларни чуқур ҳис қиладиган олийҳиммат деҳқонлар чигит экиш мавсумини зўр уюшқоқлик билан кутиб олмоқдалар. Райондаги «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхози, Димитров номли, Красин номли колхозларнинг азамат меҳнаткашлари экиш мавсумига ҳамма нарсани шай қилиб қўйдилар.

Афсуски, ҳамма хўжаликларда ҳам аҳвол шундай эмас. Экиш мавсумига тайёргарлик ишлари ўлда-жўлда қолаётган хўжаликларни кўплаб учратишимиз мумкин. Мана, ўртоқ Қ. Сарибоев раислик қилаётган «XXII партсъезд» колхозини олиб кўрайлик. Бу колхоздагилар давлат планининг бажарилишини етти ухлаб тушларида ҳам кўрмаганлар. Бирон йил йўқки, йиллик топшириқ юз фоиз қилиб бажарилган, пахтакорлар эл-юрт олдида қомат кериб юрган бўлишсин. Бундан ўн йил муқаддам колхоз районнинг энг пешқадам хўжаликлари сафида турарди. 1953 йилда ҳар гектар майдондан 23 центнердан ҳосил кўтарилган эди. Минг афсуски, йиллар кетидан йиллар ўтиши билан ҳосилдорлик тубанликка қараб шўнғий бошлади. Кейинги ўн йил ичида ҳосилдорлик 10 центнерга камайиб кетди. Ўтган йили ҳар гектар ердан атиги 13 центнердан пахта териб олинди. 1953 йилдан буён колхоз давлатдан салкам 6 минг тонна пахта қарздор бўлиб қолди. Шундай қилиб собиқ донгдор колхознинг шон-шуҳрати денгизга ташланган тошдек йўқ бўлиб кетди.

Балки сиз «бу йил доғларни ювиб ташлаш учун чинакамига ҳаракат қилишаётгандир» деб ўйларсиз. Йўқ, асло ундай эмас. Гўнг ташиш юзасидан берилган топшириқ оро йўлда қолмоқда, далага ҳар куни бор-йўғи 3—5 тоннадан маҳаллий ўғит ташиб чиқариляпти, холос.

Ўртоқ Э. Ҳамроев бошлиқ бригада аъзолари ўтган йили ҳосилдорликни аранг 8 центнерга етказа олдилар. Бунинг сабаби шундаки, уларнинг ерлари ориқлаб қолган. Ерни семиртириш учун эса жуда кўп миқдорда гўнг ташиб чиқариш зарур. Аммо бу ерда 127 гектар ерга атиги 35 тоннагина маҳаллий ўғит чиқарилган! Буни майдонларга тақсимласак, ҳар гектар ерга 270 килограммданга тўғри келади. Ўртоқ Ҳамроев! Ўзингиз деҳқонсиз, қани айтингчи, ҳар гектар ерга 270 килограммдан гўнг солиб пахтадан баракали хирмон кўтариш мумкинми?! Йўқ, албатта. Бу қилган ишингиз ерни семиртириш эмас, туяни чўмич билан суғориш деган гап.

Ўртоқ Қ. Парпиев бригадасида ҳозиргача 26 тонна, ўртоқ И. Худоёров бригадасида эса 34 тонна гўнг жамғарилди. Бу ҳар иккала бригадада ҳам маҳаллий ўғит ташиш ишлари икки ойдан буён тақа-тақ тўхтаб ётибди.

Колхозчиларнинг айтишларига кўра, ўтган йили ёввойи ўт шу қадар қалин бўлиб кетган эдики, пайкалнинг нариғида юрган одамнинг қорасини ҳам кўриб бўлмасди. Бу ҳосилдорликнинг кескин камайиб кетишига, ўнта машина билан 269 тоннагина пахта терилишига сабабчи бўлди. Аммо бу йил ҳам хўжаликда бегона ўтни йўқотишга панжа орасидан қаралмоқда. Топшириқдаги 75 минг килограмм ўрнига энди 400 килограммга яқин илдиз териб олинди, холос. Бутун колхоз бўйича ҳар куни далада бир-икки кишигина бу иш билан машғул бўляпти.

Бу ерда далаларни текислашга ҳам эътибор берилмаяпти. Чигит экиладиган кунларгача кафтдек қилиб текислаб қўйилиши зарур бўлган 605 гектар ернинг 160 гектаригина қўлдан чиқарилди, холос. Ҳали учта чопиқ трактори, 13 та борона, 2 та сеялка бузуқлигича ётибди. Колхоз деҳқонлари бу йил ҳосилдорликни 20 центнерга етказишга аҳд қилган эканлар, ишда кескин бурилиш ясамасалар бу йил ҳам доғда қолишлари турган гап.

Бир вақтлар Куйбишев номли колхоз ҳам юқори ҳосилли хўжаликлардан эди. Ҳатто 30 центнердан ҳосил олинган йиллар ҳам бўлган. Аммо кейинги йилларда бу ерда ҳам ҳосилдорлик пасайиб кетди. Ўтган йили ҳар гектар ердан олинган пахта ҳатто 15 центнерга ҳам етмади. Бу йил колхоз раҳбарлари «пландаги 20 центнер ўрнига 22 центнердан ҳосил оламиз» деб ҳамма ёққа жар солишмоқда. Хўш, экиш кампаниясига тайёргарлик қандай? Ҳозиргача 2700 тоннадан ортиқроқ гўнг ташилди. Раис ўртоқ Э. Ниёзовнинг айтишича 200 гектар шўрхок ернинг ҳар гектарига 10 тоннадан гўнг солинади. Демак, 2000 тонна гўнг шу шўрхок ерларга кетади. Қолган минг гектардан ортиқроқ ерга 700 тоннадан ортиқроқ гўнг томизғи ҳам бўлмайди-ку! Шунга қарамасдан далага маҳаллий ўғит ташиб чиқариш пайсалга солиняпти.

Ўтган йили 500 гектар майдоннинг ғўзасини ниҳоятда қалин ўт босиб кетган эди. Ҳозир ана шу майдонлардаги ёввойи ўтларнинг илдизларини териб олиш зарур. Аммо колхоз раҳбарлари ҳали бу ҳақда дурустроқ бош қотиришгани ҳам йўқ.

Хўжаликнинг бригадалари ўртасидаги ҳосилдорлик осмон билан ерча фарқ қилади. Бултур ўртоқ Ж. Сафаров бригадаси 34,4 центнердан, ўртоқ Ғ. Жўраев бригадаси эса 6,6 центнердан ҳосил кўтарди. Раҳбарлар ҳамон илғорларга ўнг кўз билан, қолоқларга чап кўз билан қарамоқдалар. Ой чиқса ҳам, кун чиқса ҳам колхоз идорасининг атрофидаги бригадаларга боқмоқда. Қир ерлардаги камҳосилли бригадаларга одам ҳам кам чиқади, маҳаллий ўғит ҳам кам ташилади.

Райондаги Ҳамид Олимжон номли колхоз раиси ўртоқ Ҳасанбой Эргашев бир пастда қуруқ гапдан ҳолва ясаб қўлингизга тутқизиб қўядиган киши экан. Мана унинг гаплари:

— Етти йилликнинг бешинчи йилида ҳар гектар ердан кам деганда 22 центнердан «оқ олтин» етиштиришга қатъий бел боғладик. Бу йил машина теримини ҳам қотирворамиз...

Ҳимматингизга офарин, ўртоқ раис. Бу гапларни эшитган кишининг қувонмай иложи йўқ. Лекин биз қувонмадик. Ўзингиз ўйлаб кўринг, ўтган йили колхоз бўйича ҳар гектар майдондан атиги 9,8 центнердан ҳосил кўтарилган, давлат плани 44 процентда қолган, Ватанга 1400 тонна кам пахта етказиб берилган, ҳар бир машина билан 9 тоннадангина ҳосил терилган эди. Айтган гапларингизни амалга ошириш — ерни ўтган йилдагига нисбатан юқори сифатли парвариш қилиш, ерни семиртириш, ғайрат-шижоатни, ишчанликни яна ҳам кучайтириш, ёввойи ўтларнинг илдизларидан асар ҳам қолдирмаслик, кадрлар билан ишларини юксак вазифалар даражасига кўтариш деган сўздир.

Аслида эса бундай қилинмаяпти. Колхозда меҳнат интизоми ҳаддан ташқари бўшашиб кетган.

Колхоздагилар «техникамизнинг ҳаммаси экишга шай» деб кўнгилларини тўқ қилиб юришибди. Тўғри, ҳамма тракторлар ва сеялкалар ремонт қилинган. Лекин уларнинг кўпчилиги хўжакўрсингагина қўлдан чиқарилган. Ўртоқ А. Мамаюсуповнинг трактори ремонтдан чиққач, бироз ишлаб бузилиб қолди. Уни яна трактор паркига келтириб авра-астарини ағдариб ташлашди.

«ЎзССР беш йиллиги» совхозидан экиш агрегати аъзоларини ўқитиш учун келган тракторчи Абдураим ака «сеялкаларни чиннидай қилиб тозалаб, мойлаб қўйсанглар бўлмайдими, ахир бу жуда нозик машина-ку» деса, механик Холтўра Холбоев «э, артиб нима қиламиз, бўёғи кетиб қолади» дейди. Хуллас бу колхоз раҳбарлари «бажарамиз, қотирворамиз, дўндирамиз» деб кўп гапиришадию, кам иш қилишади.

Бундай кечириб бўлмас камчиликларни районнинг бошқа бир қатор хўжаликларида ҳам учратиш мумкин. Карл Маркс номли, «Ленинобод», «Коммунизм», «Гулистон», Ленин номли, «Октябрь 40 йиллиги» колхозларида техника ремонти ҳанузгача тугалланмаган, далага гўнг ташиб чиқариш, ёввойи ўтларнинг илдизларини териб олиш пайсалга солиняпти.

Оққўрғон ишлаб чиқариш бошқармасининг март ойида қилинадиган ишлар юзасидан белгилаган тадбирлари ҳаммага намуна қилиб кўрсатилган, ҳатто матбуотда эълон қилинган эди. Бироқ бажарамиз дейилган ишларнинг кўпчилиги қоғозда қолиб кетди. План бўйича 2830 гектар ернинг шўри ювилиши, 5000 гектар ерга яхоб суви берилиши зарур эди. Бу ишларга қўл ҳам урилмади. Ҳали 50 минг кубометрга яқин ички ариқ-зовурлар тозаланмаган. Далаларга пландагидан 39 минг тонна кам маҳаллий ўғит ташиб чиқарилган. 200 та чопиқ трактори, 100 та сеялка ҳанузгача мавсумга шайланмаган. Ер текислаш, илдиз териш ишларининг аҳволи ҳам булардан яхши эмас.

Оққўрғон ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи И. А. Ли, партия комитетининг секретари С. Тоиров ўртоқлар! Томчи тош тешар деган гап бор. Тайёргарлик шу зайлда борса оқибат нима бўлади? Шу камчиликлар тугатилмаса бу йил ҳам эл-юрт олдида шарманда бўлишингиз, ваъдабоз бўлиб қолишингиз мумкин! Энди ишда кескин бурилиш ясашнинг вақти келди.

Ш. ШОРАҲМЕДОВ,
Х. ИКРОМОВ.

ҚИШЛОҚ МУХБИРЛАРИ ЁЗАДИЛАР

БУКА. «Ленинизм» колхози аъзолари экиш кампаниясига пухта ҳозирлик кўрмоқдалар. Дала бошига 5 минг тоннадан ортиқ гўнг чиқариб қўйилди, ариқ-зовурларни тозалаш ишлари тугалланди. Мавжуд 16 универсал, 8 «ДТ-24», 8 «ДТ-28» трактори ва бошқа қишлоқ хўжалик машиналари экиш мавсумига тахт қилиб қўйилди.

Т. Пардабоев, Т. Хомидулов, Э. Холбоев ва У. Жўраев ўртоқлар бошлиқ бригадаларда ерларни текислаш ишлари қизғин бораётир.

А. МАҲМУДОВ.

Мўл ҳосил етиштириш кўпроқ механизаторларнинг ғайратига боғлиқ бўлиб қолди. Буни яхши тушунган «Ленинград» колхози механизаторлари техника ремонтини тобора жадаллаштирмоқдалар. Ҳозиргача 8 ҳайдов трактори, 7 универсал, 9 сеялка ва 170 борона сифатли ремонтдан чиқарилди. Ремонт ишларида Ж. Ражабов, М. Норимов, Қ. Камолов ва А. Мирзабеков каби тракторчилар ҳаммага ўрнак кўрсатиб ишлашди.

С. МИРЗАЛИЕВ.

Янгийўл бошқармасидаги Киров номли колхоз аъзолари чигит экишга ҳамма нарсани тахт қилиб қўйдилар. Юқоридаги суратда: Турсуной Охунова колхоз раиси Султон Шерматов билан биргаликда техникани кўздан кечирмоқда.

Шу бошқармадаги Калинин номли колхознинг бригадири Жўра Сафаров тракторчи Сардор Назаров билан ерни бороналаш ҳақида маслаҳатлашмоқда.

Қ. Розиқов фотолари.
(ЎзТАГ фотохроникаси).

ИККИ БОҒНИНГ МЕВАСИ

(ЛАВҲА)

КАЛИНИН РАЙОН. ҚАТОРТОЛ ҚИШЛОҒИДАГИ «МОСКВА» КОЛХОЗИНИНГ БОҒБОНИ, СЕРФАРЗАНД ҲАСАН ОТАГА БАҒИШЛАНАДИ.

Икки боғ, ҳар бири гуллар макони,
Бири оиладир, бахтлар жаҳони.
Бири колхоз боғи, чаманзор, кўркам.
Таърифи-тавсифига жўрдир юрак ҳам.
Шу боғ миришкори Ҳасан отадир,
Оҳанграбо каби меҳри тортадир.
Ҳаётига монанд фарзандлари бор,
Азиз замонага дил пайвандлари бор.
Боғини севади, меваси ширин, —
Ота кулиб бошлар меҳнат тасвирин:
— Астойдил ишласанг, олтин берар ер,
Дурга айланади мунчоқ-мунчоқ тер.
Шунинг орқасидан ҳамма кўрк, савлат,
Меҳнат қилиб бўлдим пиири бадавлат...
Отанинг сўзлари мазмунга тўла.
Сизга таништирай уни бирйўла.
Олтита ўғлию, олти келини
Хурсанд қилар юртни, туққан элини.
Набиралар қатор, дўмбоқ болалар,
Чамандаги лаъли гулу-лолалар.
Ҳатто чевараси бор экан яхши.
Ота-оиланинг обрўи, нақши.
Ҳали қирчиллаган йигитдек тетик,
Отага юз ёшни мўлжаллаб келдик.
Меҳнат қилганидан саломат, бардам,
Ота тетик юрар ҳамиша, ҳар дам.
Аҳил ва меҳрибон ўнлаб ўғил-қиз,
Оила бағрида чақнаган юлдуз,
Қорачиғларини ота не деркин:
Зоҳиджон, Шарифжон бақувват, дуркин.
Бош қиз Ойнисасин ўнта фарзанди,
Отага набира юрак пайванди.
Яқинда Эркиннинг қизи туғилди,
Оила бағрида чақалоқ кулди,
Ҳаммаси йиғилди табриклаб тўйга,
Биз ҳам меҳмон бўлдик қадрдон уйда.
Собир куёвлари эрка ўғилдай,
Ҳаммаси одобли, бош сўзи: лаббай!
Тонгдан салом берар отага бола,
Баҳор ғунчасидай каттага бола.
Ота миннатдордир улуғ замондан,
Арзийди шукр айтса юракдан, жондан.
Бу бахтни келтирди замона унга,
Меҳнатдан етишди шу бахтли кунга.
Доктор-у, инженер, агроном бўлиб,
Билим, меҳнат билан қувватга тўлиб
Фарзандлар ўсади — даврнинг гули,
Ҳасан ота боғин сайроқ булбули.
Совет оиласин намунаси бу,
Бахтлари болқисин, болқисин мангу.
Бундан мамнун қайтдим айтиб ташаккур,
Отанинг бошида болқиб турсин нур.

Юсуфжон ҲАМДАМ.

Суратда: Ҳасан ота ўз оиласи билан.

А. Тўраев фотоси.

ЧАП ЧЎНТАК МУХЛИСЛАРИ

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ»НИНГ РЕЙД БРИГАДАСИ

Шамол бўлмаса дарахтнинг учи ҳам силкинмайди, деб бежиз айтилмаган. Айниқса кейинги вақтларда шаҳар ва шаҳаратрофи районларига қатновчи автобусларнинг меҳнаткашларга хизмати ёмон аҳволда эканлиги, ҳаттоки шофер ва кондукторлар пассажирлар ва давлат ҳақига хиёнат қилишдан ҳам тоймаётганликлари ҳақида редакциямизга кўплаб хатлар келди. Ўтган дам олиш куни рейд бригада ана шу хатлар юзасидан текшириш ўтказди.

Тўғри, бизда коммунистик жамият қураётган меҳнат аҳлига муносиб, садоқат билан хизмат қилаётган соф виждонли транспорт ходимлари кўплаб топилади. Ҳа, улар ҳалол меҳнат, юксак маданий хизматлари ва покиза қалблари билан эл-юрт ҳурматига, олқишига сазовор бўлмоқдалар. Ленин минг бор афсуски, шоли орасидан чиққан курмак каби пулнинг соясини кўрса, сапчийдиган, эгриқўл текинхўрлар оз бўлсада учраб туради. Куни неча ғалвир сувдан кўтарилганда текин пул нишабини ўз чўнтагига қаратиб олган баъзи балохўрлар тумшуғидан илинди.

Келинг, бу ҳақдаги гапни 37-Чорсу — Назарбек маршрутида қатновчи 226-номерли автобус кондуктори З. И. Петрованинг чап чўнтагидан бошлаб қўяқолайлик. Чунки пассажирлардан тушган пулни ўнг чўнтак қолиб чап чўнтакка уришда ҳозирча унинг олдига тушадиган кимса топилмай турибди. Ўтган дам олиш куни эрта билан соат 9 дан 10 минут ўтганда эндигина иккинчи рейсдан қайтиб келган эгриқўл Петрованинг чап чўнтаги текшириб кўрилди. Текширишда сотилган билет миқдорига нисбатан кассада 5 сўм 61 тийин ортиқча пул борлиги маълум бўлди. Хўш, Петрова бу пулни қаердан ўмарган деб ўйлайсиз. Турган гапки, билети йиртилмаган пуллар Петрованинг чап чўнтагига тушаберган. Чиллаки чиллакини кўриб чуман урганидек, шу маршрутда қатновчи 228 номерли автобус кондуктори В. Соколова ҳам олғирликда Петровадан қолишмайди. Ким билади дейсиз Соколова шу куни нўноқлик қилиб қолганми, ҳар ҳолда икки рейсда фақат 1 сўм 70 тийин шилиб қолишга улгурибди.

Комсомол майдони — Чуқурсой маршрутида қатновчи 46 номерли автобус шофери Ш. Орипов тангани киприги билан қисиб олади десак ишонаверинг. Буни қарангки у, Чуқурсой остановкасига келиб тўхташи билан 30 кишининг бирортасини кўзидан қочирмай 5 тийиндан йиғиб олишга олди-ю, лекин билетга қолганда тиржайиб тураверди. Ориповнинг кассаси эрта билан наҳорга текшириб кўрилганда 3 сўм 25 тийин ортиқча пул уриб қолинганлиги аниқланди. Шу маршрутга қатновчи 71 номерли автобус кондуктори Камолова манман деган эгриқўл кондукторни йўлда қолдиради.

— Билет бермайсизми? — деган саволга у:

— Нима, билетни эзиб ичасизми? Манзилингизга етиб келдингиз бўлди-да, — дейди уялмай-нетмай.

Табиат музейи — Келес маршрутида қатновчи 189 номерли автобус шофери М. Исмоиловнинг кунига ҳозирча эски билетлар яраяпти. У ҳар кимнинг чўнтагидан тушиб қолган билетларни сотиб текин даромад орттиришда дурустгина тажриба тўплади. Ҳали вақт эрта бўлгани учунми, шу куни дастлабки икки рейсда 65 тийинлик эски билет сотганлиги аниқланди. Табиат музейи — Черняев маршрутида қатновчи автобус шофери Ҳошимов Исмоиловга қараганда эпчилроқ чиқиб қолди. У, ишни хамирдан қил суғургандек енг учида битиради. Ҳошимов фақат пассажирлар автобусдан тушиб кетишаётгандагина пул ундиради-ю, билет беришга келганда ўзини гўлликка солади. Лекин аслида пулнинг соясига кўзи тушса сапчишдан ҳам тоймайдиган бу олғурнинг кассаси кўтарилганда 2 сўм 80 тийин уриб қолганлиги маълум бўлди.

Шунингдек, Комсомол майдони — Ҳасанбой ўртасида қатновчи 152 номерли автобус шофери А. Исмоилов текин пул топишни ўзига муҳрлаб олган. У, пассажирлардан пул олиб билет беришни нечундир ўзига эп қилмайди. Афтидан у юқорида номлари келтирилган ҳамтовоқлари билан бу соҳада ним ўзарга ўйнаган кўринади. Шунинг учун ҳам у иккинчи рейснинг ўзида чап чўнтагига 3 сўм 15 тийинни «туфлаб» ташлаб қўйибди.

Биз келтирган бу фактлар пассажирлар ташиш тресті ишида йўл қўйилаётган тутуриқсиз камчиликларга нисбатан ҳамир учидан патиргина холос. Калинин майдони — «Коммунизм» колхози маршрутида қатновчи юк такси машинасининг шофери И. Ибрагимов кассасидан 2 сўм 10 тийин ортиқча пул чиққанлиги, давлат ва халқ кўзини доимо шамғилат қилиб эски билетлар сотишни ўзига касб қилиб олган Чуқурсой маршрутида қатновчи автобус кондуктори З. Ҳамидулина каби текинхўрларнинг кирдикорлари ҳақида батафсил тўхтаб ўтирмадик. Чунки бундай фактлар трест коллективи фаолиятида тасодифий воқеа эмас.

Биз шу куни фақатгина 5—6 маршрутда қатновчи 10 тагина машина шофери ва кондукторларининг кассасини текшириб, сотилган билетга нисбатан 25 сўм 71 тийин «номаълум» пулни аниқладик. Бу фактлар фақат икки рейснинг ўзидагина қўлга киритилди, холос. Агар ана шу 10 та автобус бир кунда ҳар бири ўрта ҳисобда 10 марта рейс ўтказса, демак бундан келаётган қарийб 260 сўм, бир ойда эса 7800 сўмга яқин маблағ давлат кассасига эмас, балки айрим қўли эгри шахслар чўнтагига тушиб кетаяпти.

Хўш, айтингчи наҳотки шаҳар пассажирлар ташиш тресті раҳбарларининг (бошлиғи Здрайковская) бу кўнгилсиз фактлардан хабарлари бўлмаса. Йўқ, улар жуда яхши билишади. Гап шундаки, улар бундай воқеаларни кўрабериб, фактларни эшитабериб кўникиб кетишган. Ҳатто ки улар бу шахсларнинг баъзиларини план бажарилганлиги учун мақтаб кўкларга кўтаришган. Улардан ўрнак олишга бошқаларни даъват этишган. Чунки енг учида ўмарилаётган давлат маблағлари уларни қизиқтирмайди. Шу сабабли ҳам бу ҳақда бир неча бор газеталарда танқид қилинганлигига, катта-катта йиғинларда тилга олинганлигига қарамай трест раҳбарлари сиртларига сув юқтирмай келишяпти. Айтингчи ўртоқ Здрайковская, қачонгача ўзингизни гўлликка солиб, бу курмакларга бошпана бўласиз. Улар қачонгача давлат ва халқ сўми ҳисобига кун кўрадилар. Қачонгача коммунизм қураётган соф виждонли совет кишилари шаънига доғ бўлиб қоладилар. Жамоатчилик сиздан ана шу саволга жавоб беришингизни кутаяпти.

Ўзбекистон ССР Журналистлар союзи ҳузуридаги Тошкент ишчи мухбирлар университети тингловчилари ва Тошкент шаҳар пассажирлар ташиш тресті контроль ревизия бўлими ходимларининг рейд бригадаси.

Об-ҳаво

Бугун Тошкентда ва Тошкент областида ҳаво ўзгариб туради, ёғингарчилик бўлмайди. Эрталаб Тошкентда 5—7, областда 3—8, кундузи Тошкентда 21—23, областда 19—24 даража иссиқ бўлади.

Яйловларда ҳаво ўзгариб туради, ёғингарчилик бўлмайди. Эрталаб 3—8, кундузи 19—24 даража иссиқ бўлади.

Тошкент об-ҳаво бюроси.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» НАТИЖАЛАРНИ МАЪЛУМ ҚИЛАДИ

„ДОНГДОР КОЛХОЗНИНГ ШУҲРАТИ ҚАНИ?"

Калинин районидаги донгдор колхозлардан ҳисобланган «Коммунизм» колхози кейинги йилларда анча пасайиб кетаётгани, колхоз раҳбарларининг қишлоқ хўжалигини юксалтиришда катта роль ўйнаётган механизацияга етарли баҳо бермасликлари, олдинги шуҳратларига маҳлиё бўлиб, хўжаликка конкрет раҳбарлик қилишни унутиб қўяётганликлари газетамизнинг 24 февраль сонидаги юқоридаги сарлавҳа билан босилган мақолада очиб ташланган эди.

Калинин ишлаб чиқариш бошқармаси партия комитетидан олинган жавобда айтилишича мақола юзасидан текшириш ўтказилиб, унинг натижаси «Коммунизм» колхозининг очиқ партия мажлисида муҳокама қилинган ва мақолада кўрсатилган камчиликлар тўла тасдиқланган. Партия комитети бу колхозининг шон-шуҳратини тиклаш, шу йил пахтадан мўл ҳосил етиштириш, бригадаларнинг ҳосилдорлигини ошириш ва уларга конкрет раҳбарликни кучайтириш учун бу колхозни иккига бўлишни лозим топган. Колхоз ва бригадаларга раҳбарлик қилиш учун ишнинг кўзини биладиган кадрлар танланаётгани, шу билан бирга ташкилий ишлари қисқа муддатда ўтказиш чораси кўрилаётгани айтилган.

Редакцияга юборилган жавобга Калинин ишлаб чиқариш бошқармаси партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ Н. Қирғизбоев қўл қўйган.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ»
4-БЕТ, 26 МАРТ, 1963 ЙИЛ.

Чет элларда нима гап

ЯДРО ҚУРОЛИ СИНОВЛАРИГА АБАДИЙ БАРҲАМ БЕРИЛСИН!

Франция ҳукумати Саҳрои Кабир районида ядро қуролини синаб кўрди. Жаҳон жамоатчилиги Франция ҳукуматининг ана шу хатарли ҳаракатларини қаҳр-ғазаб билан қораламоқда.

Ливия ҳукумати Франция ҳукуматининг ядро қуролини портлатишини қатъий қораламоқда. Ливия бош министри Фикини айтдики, Франциянинг атом синовлари Африка халқларини хавф остида қолдиради ва ядро синовларини тўхтатиш мақсадида жаҳон миқёсида кўрилаётган тадбирларга хилофдир. Ливия ҳукумати Францияга норозилик нотаси юборди.

Бирмада чиқадиган «Авангард» газетаси Франциянинг Саҳрои Кабирда ядро синовлари ўтказаётганлигини «бемаъни бир иш» деб ҳисоблайди. Бу ҳаракат, деб ёзади газета, бутун инсониятга дағдаға солиш билан бирга Жазоирнинг суверен ҳуқуқларини ҳам поймол этади. Барча халқлар ва барча мамлакатлар, деб таъкидлайди «Авангард» газетаси, Франция ҳукуматининг бундай ваҳшиёна ҳаракатларига қарши қатъий кураш олиб боришлари керак.

Япония ҳукумати Саҳрои Кабирда ядро қуроли портлатилишига қарши Франция ҳукуматига норозилик билдирди. Ана шу норозилик хатини Япониянинг Париждаги элчихонаси вакили Франция ташқи ишлар министрлигига топширди.

Тинчликни ҳимоя қилувчилар Чехословакия комитети Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг бош секретари У Танга телеграмма юборди. Комитет бу телеграммасида, деб хабар беради Чехословакия телеграф агентлиги, Франциянинг Саҳрои Кабирда атом қуролини синаб кўришига қарши қатъий норозилик билдиради.

Германия Демократик Республикасининг герман-араб жамияти Жазоир Министрлар советининг раиси Бен Беллага телеграмма юборди. Телеграммада бундай дейилади: Биз Жазоир халқи ва ҳукуматининг Жазоир территориясидан ядро синовлари учун фойдаланишга абадий чек қўйиш йўлидаги ҳаракатини астойдил қўллаб-қувватлаймиз. Ядро синовларининг тўхтатилиши, шунингдек Африкада ва Марказий Европада атомдан холи зоналарнинг вужудга келтирилиши мамлакатларимиз халқларининг манфаатларига жавоб беради. Бу тадбир, дейилади телеграммада, ёппасига қуролсизланиш ва бутун дунёда тинчликни сақлаш йўлида муҳим босқич бўлади.

Болгарияда чиқадиган «Земеделско знаме» газетаси қуйидагиларни ёзади: Тинчликсевар халқлар Франциянинг Саҳрои Кабирда атом синовлари ўтказишига қарши ҳақли суратда қаҳр-ғазаб билан норозилик билдирмоқдалар. Тинчликсевар халқлар атом синовлари икки томонлама жиноят эканлигини — Жазоир Республикасининг суверенитети бузилаётганлигини ва ядро портлатишлар оқибатларидан бутунлай халос бўлишга интилаётган бутун инсониятнинг хоҳиш-иродаси поймол этилаётганлигини кўриб турибдилар. Болгар халқи, деб таъкидлайди газета, Жазоир халқининг ва Африкадаги барча халқларнинг Саҳрои Кабирда атом синовлари ўтказилишига қарши билдираётган норозилигига тамомила қўшилади. Биз якдиллик билан айтамизки, Саҳрои Кабирнинг атом полигонига айлантирилишига йўл қўймаймиз ва Франция ҳамда Ғарбдаги бошқа мамлакатлар ядро қуроли синовларини абадий тўхтатсинлар, деб талаб қиламиз. (ТАСС).

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАЛАРИДА

▲ Польшанинг Гданьск кемасозлик корхонасида ёғоч ташийдиган 5.900 тонна ҳажмли кема СССР вакилларига топширилди. Бу Гданьскда бу йил қурилган биринчи кемадир.

▲ Могадиш портида «Ейск» совет теплоходида етказиб берилган 33 та совет бульдозерини Сомали ҳукуматига топшириш маросими бўлди. Бу машиналар Сомалига Совет Иттифоқи томонидан Сомали Республикасига берилган товар кредити ҳисобига топширилди.

▲ Дагомея пойтахти Порто-Ново шаҳрида маданий ва илмий ҳамкорлик тўғрисида Совет-Дагомея битими имзоланди. Битимда фан ва маданият соҳасидаги ютуқларни айирбошлаш, бир-бирларига студентлар, ўқитувчилар, артистлар юбориб туриш кўзда тутилади.

▲ Совет маориф ходимларининг делегацияси Бирлашган Араб Республикасига келганига бир ҳафтадан ортиқ вақт бўлди. Совет меҳмонлари Миср мактаблари ва институтларида бўлдилар, мамлакат бўйлаб сафар қилдилар. 20 мартда делегация Қоҳирада Бирлашган Араб Республикасининг студентлари, ўқитувчилари ва жамоатчилик вакиллари билан учрашди.

▲ Япониянинг ўтган йил февраль ойида Хиросимадан Освенцимга тинчлик юришини бошлаган тинчлик курашчилари Берлинга келдилар. Улар ҳозиргача 26 мамлакатда бўлдилар ва 52 минг километр йўл босиб ўтдилар. Япониянинг тинчлик курашчилари группасининг раҳбари Сато Берлинда ўтказилган матбуот конференциясида сўзга чиқиб, биз ўз юришимиз билан жаҳонни янги жаҳон урушидан огоҳлантирмоқчимиз, деди.

ВУЛҚОН ОТИЛИБ ЧИҚДИ

ЖАКАРТА, (ТАСС). Индонезия соғлиқни сақлаш министрлигининг хабарига қараганда, Бали оролидаги Агунг вулқонининг отилиб чиқиши натижасида бирнеча юз киши ўлган ва ярадор бўлган, юзларча уйлар вайрон бўлган, мингларча кишилар бошпанасиз қолган.

Индонезия ҳукумати зарар кўрган кишиларга ёрдам кўрсатиш юзасидан шошилинч тадбирларни амалга оширмоқда. Оролга озиқ-овқат маҳсулотлари, дори-дармонлар, энг зарур буюмлар юборилмоқда. Оролдаги йўллар қалин кул қатлами билан қопланиб қолганлиги учун бу нарсаларнинг ҳаммаси ҳаво йўли орқали юборилмоқда.

Жакартадан оролдаги аҳолига медицина ёрдами кўрсатиш учун махсус бригадалар юборилди.

ГАВАНАДА КЕНГАШ

ГАВАНА, 24 март. (ТАСС). Бу ерда Аграр ислоҳат миллий институти биносида қишлоқ хўжалигидаги илмий тадқиқотлар масалаларига бағишланган биринчи умум Куба кенгаши очилди. Кенгаш ишида институтнинг масъул ходимлари, Фанлар академияси ва Гавана университетининг вакиллари, шунингдек жуда кўп қишлоқ хўжалик станцияларининг ходимлари қатнашмоқда.

Спорт

МАВСУМОЛДИ ГОЛИ

Ўтган шанба куни одамлар оқими Тошкентнинг марказий «Пахтакор» стадиони томон оқди. Ҳамма орзиқиб кутилаётган янги футбол мавсуми арафасида «Пахтакор» командасининг «Зенит» (Ленинград) футболчилари билан бўладиган ўртоқлик учрашувига ошиқарди.

Кескин «жанг»лар олдидан рақиблар ўз кучларини сўнгги бор синаб кўриш учун майдонга тушишди. Ўйин принципиал аҳамиятга эга эмасди: очко ҳисобланмасди. Шунга қарамай томошабинлар қизғин учрашувнинг гувоҳи бўлдилар. Мусобақа тошкентликларнинг ғалабаси билан 1:0 ҳисобида тугади. Мавсумолди голини «Пахтакор»нинг ёш марказий ҳужумчиси Дмитрий Ан киритди.

„ХИМИК" ТАЙЁРЛАНМОҚДА

Чирчиқнинг «Б» классида ўйновчи «Химик» футбол командаси мавсумга тайёргарликни бу йил анча барвақт бошлади. Ўтган йили ёмон ўйнаган, интизомсизлик қилган футболчилар командадан четлаштирилди. Коллектив деярли батамом янгиланди. Унинг составида Тошкент «Сокол» командасининг собиқ ўйинчилари спорт мастерлари А. Приймак, Е. Бедняк, В. Овчинниковларни кўриш мумкин. Пойтахтнинг «Тўқимачи» командасидан ўтган В. Алпатов, А. Черкашин, В. Переверзев ҳамда Кутаиси шаҳрининг «Торпедо» дублерлар командасида ўйнаган С. Шакаришвили ҳам «Химик» составига қабул қилинди.

— Ҳозирги кунда бу ўйинчилардан ягона ансамбль вужудга келтириш асосий мақсадимиз, — дейди командaнинг старший тренери А. Григорян.

Яқинда команда химиклар маданият саройида ўз ишқивозлари билан учрашди. Йиғилганлар чарм копток мастерлари олдига катта талаблар қўйдилар.

— Биз бу йил дуруст ўйнаб, социалистик Чирчиқ шаҳригина эмас, балки бутун республикамизнинг ҳам спорт шарафини ҳимоя қилишга ҳаракат қиламиз, — сўз берди барча футболчилар номидан команда капитани В. Синелобов.

«Химик» футболчилари яқинда «Политотдел» колхозида маҳаллий пахтакорчилар билан ўртоқлик учрашуви ўтказиб, 1:0 ҳисобида ютдилар.

Т. СИХАРУЛИДЗЕ.

ПОЙТАХТИМИЗ МЕҲМОНЛАРИ

ШЎХ РАҚС, ҚУВНОҚ ҚЎШИҚЛАР

Пойтахтимизга меҳмон бўлиб келган Тоғли Қорабоғ автоном области ашула ва рақс ансамблининг томошалари санъат ишқибозларини ғоят хурсанд қилди. Томошабинлар қорабоғ халқининг зўр эҳтирос билан ижро этиладиган шўх рақс ва қувноқ қўшиқлари билан танишдилар. Ансамбль программасига шунингдек арман, озарбайжон, грузин, рус, ўзбек халқларининг ашула ва рақслари ҳам киритилган. Томошабинлар меҳмонларимизнинг «Қорабоғ тўйи» сюитасини айниқса севиб томоша қиладилар. Бу сюитада коллективнинг деярлик ҳамма аъзолари қатнашади. Миллий халқ ашуласи рақсларга уланиб кетади. Концертнинг муваффақиятли чиқишида ансамблнинг раҳбари композитор Телемак Тер Аветесяннинг ҳиссаси катта.

Меҳмонларимиз навбатдаги томошаларини областимизнинг Чирчиқ, Олмалиқ, Оҳангарон шаҳарларида кўрсатадилар.

Суратда: артистлардан (чапдан) Е. Саркисян, В. Айрапетян ва Э. Григорян «Арфа» рақсини ижро этмоқдалар.

А. Абалян фотоси.

ЖУРНАЛНИНГ ЯНГИ СОНИДА

«ЎЗБЕКИСТОН»

Журналнинг 3-сони рангбаранг қизиқарли материаллар билан босилиб чиқди. У «Мўлкўлчилик учун» сарлавҳали бошмақола билан очилади.

Меҳнаткашлар депутатлари Фарғона шаҳар Совети ижроия комитетининг раиси И. Усмонхўжаев Фарғона қурилишлари ҳақида ҳикоя қилиб берган.

Бу сонда А. Садовниковaнинг «Юз бахтиёр бола» фотоочеркини, СССР география жамиятининг ҳақиқий аъзоси Владимир Рацекнинг «Қорақумдаги жасорат», Н. Куминнинг «Янги партком амалда», Туроб Тўланинг «Ҳақиқий ошиқ», М. Шерманнинг «Тараққиёт йўлида» сарлавҳали мақолаларини ўқиш мумкин.

Булардан ташқари, кинорежиссёр Латиф Файзиевнинг СССР халқ артисти Шукур Бурхоновнинг ижодига бағишланган мақоласи, Зулфия Мирпўлатованинг «Она орзуси» шеъри, Р. Соколовскийнинг «Такси», О. Юхновнинг «Етти қиз», Илёс Эфендиевнинг «Жун шол рўмол», Ян Полишчукнинг «Юқори савияда» ҳикоялари ҳам журнал саҳифасидан ўрин олган.

Ўзбек хотин-қизларининг образи республика рассомларининг эътиборини доимо ўзига жалб этмоқда. Бир қанча янги асарлар совет Шарқининг озод, тенг ҳуқуқли қизларига бағишланган. Журналнинг развороти да ана шу Ўзбекистон рассомларининг янги асарларидан намуналар босилган. Шунингдек журналнинг «Техника янгиликлари», «Спорт» бўлимларида ҳам кўпгина қизиқарли материаллар бор.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

26 МАРТДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 12.00 — **Яшил қарағайзор сири** номли бадиий фильм. 18.00 **Қизил галстук** телевизион журнали.

Рус тилида: 18.55 — **Халқаро масалалар**, 19.10 — **Шоира Зулфиянинг янги шеърлари**. 19.30 — Л. Лапутин. **Маскарад** (Навоий номли театрдан) танаффус вақтларида — **Киножурналлар** ва ўзбек, рус тилларида — **Телевизион янгиликлар**, эшиттириш охирида — **Сўнгги ахборот** (ўзбек ва рус тилларида).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.00 — **Махсус дружиналар операцияга чиқади** (телевизион очерк).

Ўзбек тилида. 18.25 — Г. Мушель. **Янги камер асарлар**, 18.55 — **Ишлаб чиқариш илғорлари, ташаббускорлар издоши** (саноат ходимлари учун). 19.35 — **Корея янгиликлари** (телевизион очерк).

Рус тилида: 19.55 — **Ҳужжатли фильм.**

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 26/III да кундуз **Демон**, кечқурун **Маскарад**, 27/III да кундуз **Доктор Айболит**, кечқурун **Зайнаб ва Омон**.

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 26/III да кундуз **Гамлет**, кечқурун **Имон**, 27/III да кундуз **Шубҳа**, кечқурун **Алишер Навоий**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 27/III да кундуз **Кимга тўй, кимга аза**, кечқурун **Ғазал фожиаси**.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — Мактабларнинг баҳорги каникул кунларида 31 мартгача **Катта цирк томошалари.** Кундуз соат 12, 3 ва кеч 7 яримда бошланади.

КИНО

99-маршрут — «ВАТАН», «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун), «ИСКРА» (кеч соат 6 гача).

Ҳамкасблар — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «МИР» (кундуз ва кечқурун), «ИСКРА» (кеч соат 6 яримда.

Шайтон тузоғи — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Меҳрга муҳтож яна бир киши — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 12 ва 3 да).

Уз измим билан — «МИР» (эрталаб соат 10 да).

Ургатувчилар — НАВОИЙ номли (эрталаб соат 10 да).

Капитан Грант болалари — «СПУТНИК» (эрталаб соат 10 да).

ФРУНЗЕ ОШХОНАЛАР ТРЕСТИГА
буфетчилар, лотокчилар, старший бухгалтерлар

КЕРАК

Тошкент шаҳар Ш. Руставели кўчаси, 53-уйда, кадрлар бўлимига учрашилсин.

ЭСТРАДА ТЕАТРИДА
26 мартда
УЗБЕК ДАВЛАТ ЭСТРАДАСИ СОЛИСТЛАРИНИНГ

КОНЦЕРТИ

Концертда: Ўзбекистон ССР халқ артисти **Комилжон Отаниёзов**, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар **Эргашхон Мирмаҳмудова, Учқун Ғаниев, Пўлат Раҳимов, Убайдулла Мадраҳимов, Муҳаммаджон Мирзаев**, солистлардан **Зайтуна Тожибоева, Тўхта Рисметова, Зонир Султонов, Шерали Пўлатов, Исоқ Катаев, Назрулла Ёқубов** ва бошқалар қатнашади.

Концерт кеч соат 8 да бошланади. Касса кундуз соат 2 дан очилади.

Ўрта Осиё иқтисодий районининг
ҚУРИЛИШ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ДАВЛАТ КОМИТЕТИГА
инженерлар: қурувчилар, экономистлар, механиклар, старший бухгалтерлар, моливчилар, русча машинисткалар ва стенографисткалар

КЕРАК

Бошқа жойлардан келган мутахассислар уй-жой билан бир йил ичида таъминланади.

Тошкент шаҳар, Пролетар кўчаси, 17-уйда кадрлар бўлимига мурожаат қилинсин.

Тимирязев кўчаси, 20-уй, 44-квартирада турувчи **Лилия Маҳмудовна Расулеванинг** Яланқар кўчаси, Шиор проезд, 20-уйда турувчи Павел Христофорович Тарабайкиндан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Киров район халқ судида кўрилади.

Зимняя кўчаси, 52-уйда турувчи **Мурод Сулаймонович Исмоиловнинг** Чақичмон кўчаси 11-уйда турувчи Тамара Ариевна Исмоилова (Бобохонова)дан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Октябрь район халқ судида кўрилади.

Чилонзор массив, Волгоград кўчаси, 1-уй, 27-квартирада турувчи **Арутюн Саркисович Арутюновнинг** шу квартирада турувчи Амалия Аркадьевна Арутюновадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Фрунзе район халқ судида кўрилади.

Бешкент кўчаси, 15-уйда турувчи **Саидалим Юсубалиевнинг** Жакарта кўчаси, 45-уйда турувчи Кимё Эшхўжаевадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Ленин район халқ судида кўрилади.

Завкомоская кўчаси, 57-уйда турувчи **Вера Ильинична Казикованинг** Тихий тупик, 3-уйда турувчи Евгений Аркадьевич Казиковдан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Ленин район халқ судида кўрилади.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — Орган Ташкентских промышленного и сельского областных комитетов КП Узбекистана, Ташкентского горкома КП Узбекистана, промышленного и сельского областных Советов депутатов трудящихся.

Бизнинг АДРЕС: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26-уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — 29004, редактор ўринбосари — 25885. Секретариат — 34808. Партия турмуши бўлими — 26232. Пропаганда ва совет қурилиши бўлими — 28761. Қишлоқ хўжалик бўлими — 29040. Адабиёт ва санъат, маданият, саноат, транспорт ва маҳаллий ахборот бўлимлари — 33786. Хатлар бўлими — 34048. Илғор тажрибаларни пропаганда қилиш штатсиз бўлими — 31.936. Эълонлар бўлими — 28142.

«Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони Сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси.

Р. 05283. ИНДЕКС 64695 А.—1558. У